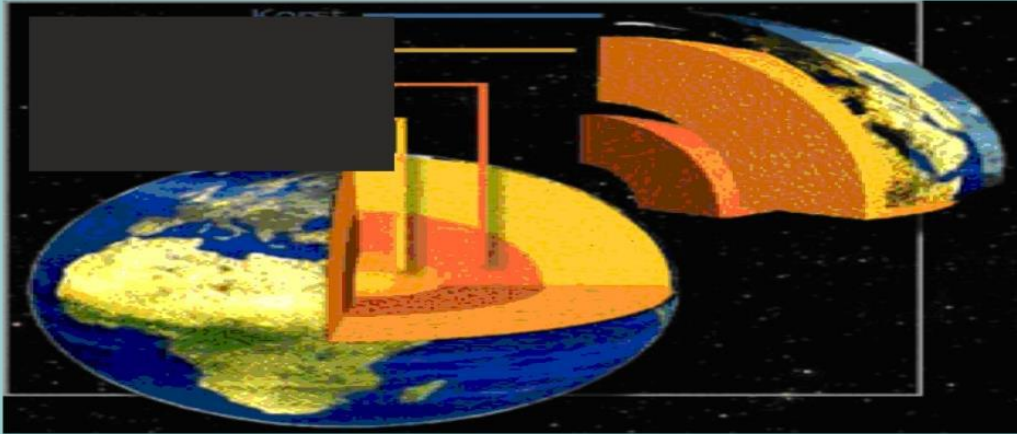

In deze kunstbrief:

over ~~K~~unst geschreven

en gesproken . . .

monica maat ©

VERHALEN - POËZIE - MUZIEK

Alle bijdragen! in twee kunstbrieven

DEEL 1 april 2025

Beste mensen,

Tot mijn grote plezier en hopelijk ook van alle deelnemenden en de lezers van mijn kunstbrieven is er enthousiast gehoor gegeven aan mijn oproep in februari jl. om deze keer zelf iets te schrijven met betrekking tot de schone kunsten voor mijn speciale editie van de kunstbrief van april 2025 i.v.m. het 15 jarig bestaan. Het was vooral mijn bedoeling dat alle lezers van mijn kunstbrieven geheel vrij iets konden insturen, zonder enig competitie- of wedstrijd element, en met zo weinig mogelijk regels, alleen de noodzakelijke, en zonder dat er enig negatief commentaar van mijn kant op geleverd zou worden. Bewust! Als tegenwicht. Als klein tegenwicht i.v.m. het huidige tijdsgewricht, alhoewel het iets is van alle tijden, waarin z.g. 'leiders' in de wereld alleen maar kunnen denken in 'strijd.' 'Strijdgedachten', met het doel om te vergiftigen.

Daarom... alle bijdragen waren welkom! Ze zijn me allemaal even dierbaar en met liefde vormgegeven. Geheel tegen mijn verwachting in zijn er maar liefst 30 bijdragen gestuurd!

Dat heeft ertoe geleid dat de bijdragen zijn verdeeld over 2 brieven, waarbij ik kan zeggen dat de inzendingen heerlijk divers zijn! En... het betreft een kunstbrief niet van mij, maar van alle deelnemenden!

Wat valt er allemaal te lezen?

Nou, dat is niet mis. Een verrassend breed scala aan thema's, poëzie en in deel 2, muziek. Een opsomming zou op deze plaats teveel worden. Daarom, bekijk en lees deze brief op uw gemak en laat u verrassen! Neem er bij stukjes en beetjes kennis van en de tijd voor. Reageer ook op voor u bekende deelnemenden, dat is leuk voor ze! U mag deze editie naar iedereen doorsturen, u bent daar helemaal vrij in!

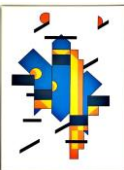
Deel 2 van de kunstbrief | een digitale versie op de blog | en een boek

Deel 2 van de speciale editie van deze kunstbrief kunt u vanaf eind juni verwachten. Weer later in de tijd wordt het het als een digitaal openbaar boek op mijn blog geplaatst. U krijgt daarvoor dan 2 links gestuurd.

De verwachting is dat er eind van dit jaar met medewerking van Erik Bijvank, voorzitter van de Kunstuitleen, een boek van gemaakt wordt, dat eveneens met zijn medewerking gepresenteerd zal worden in een theaterzaal in Lelystad met een feestelijk programma. Uiteraard hoort u daar t.z.t veel meer over!

Een kunstbrief en een boek niet van mij maar van alle deelnemenden !

Monica Maat

				 Zo heeft verdriet te maken een selectie. Enorme dat
				
				
	 WIE VERRAAD			

Lezen

is

niet

helemaal

krank

zinnig

Kunstuitleen | Vrienden

Fijn besnaard - gedicht

Het paard van Bartje

Monet - gedicht

Illustratiekunst

Kleur als basis

De kunstenaar - gedicht

Kunst van Anselm Kiefer

Sag mir wo - gedicht

De som der delen

Rechtlijnig denken?

Vouwplezier

Museum Eefde

Poëzie en vertaalkunst

Constructivisme

Invloed Gerrit Rietveld

Gedichten

Erik Bijvank

Igna Geveke

Adri van Raak

Elma van Wuijckhuijse

Peter Kouwenhoven

Simone Hakhoff

Igna Geveke

Wiesia Wozniak

Lars Moratis

Jop Fackeldey

Else van Luin

Cornelia Doornekamp

Hans Christiaan Peters

Lineke La Faille

Riekje Lammers

Monica Maat

Boudewijn Rikmenspoel

Deel 2

Kunst heel dichtbij

Wijde Wereld - gedicht

Hilma af Klint

Mitsuko Uchida - gedicht

Muziekcomposities

Poëzie

Stripkunst

Gallery en beheer

Het verliefde wit -gedicht

Emaillekunst

Gedichten

Kunst en Cultuur Lelystad

Tong van Lucifer - gedicht

Sieraden

Kruisbestuiving + gedicht

Sta toch even stil

Gaza - gedicht

Wat is Kunst?

Bestaansverraad - gedicht

Janine Heinsius

Juul Baars

Wil Fokke

Igna Geveke

Annette Kruisbrink

Addy Mols

Peter Koelman

Tiny de Bruin

Monica maat

Gré Dubbeldam

Bert Fakkeldij

Eric Pul

Igna Geveke

Etta Adriaanse

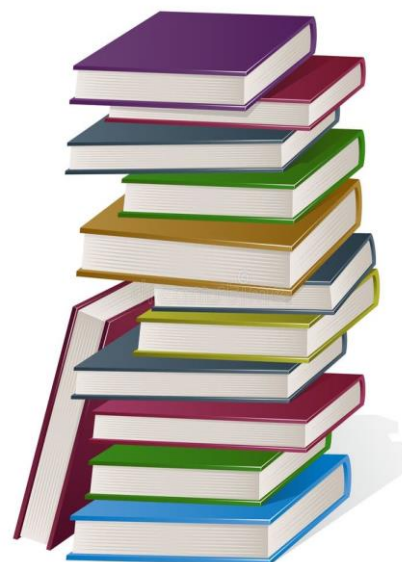
Maartje van den Bosch

Yvonne van Oirschot

Monica Maat

Judith Rietveld-Pruis

Lars Moratis

'VRIENDEN' een schilderij van Kenne Grégoire

Door Erik Bijvank

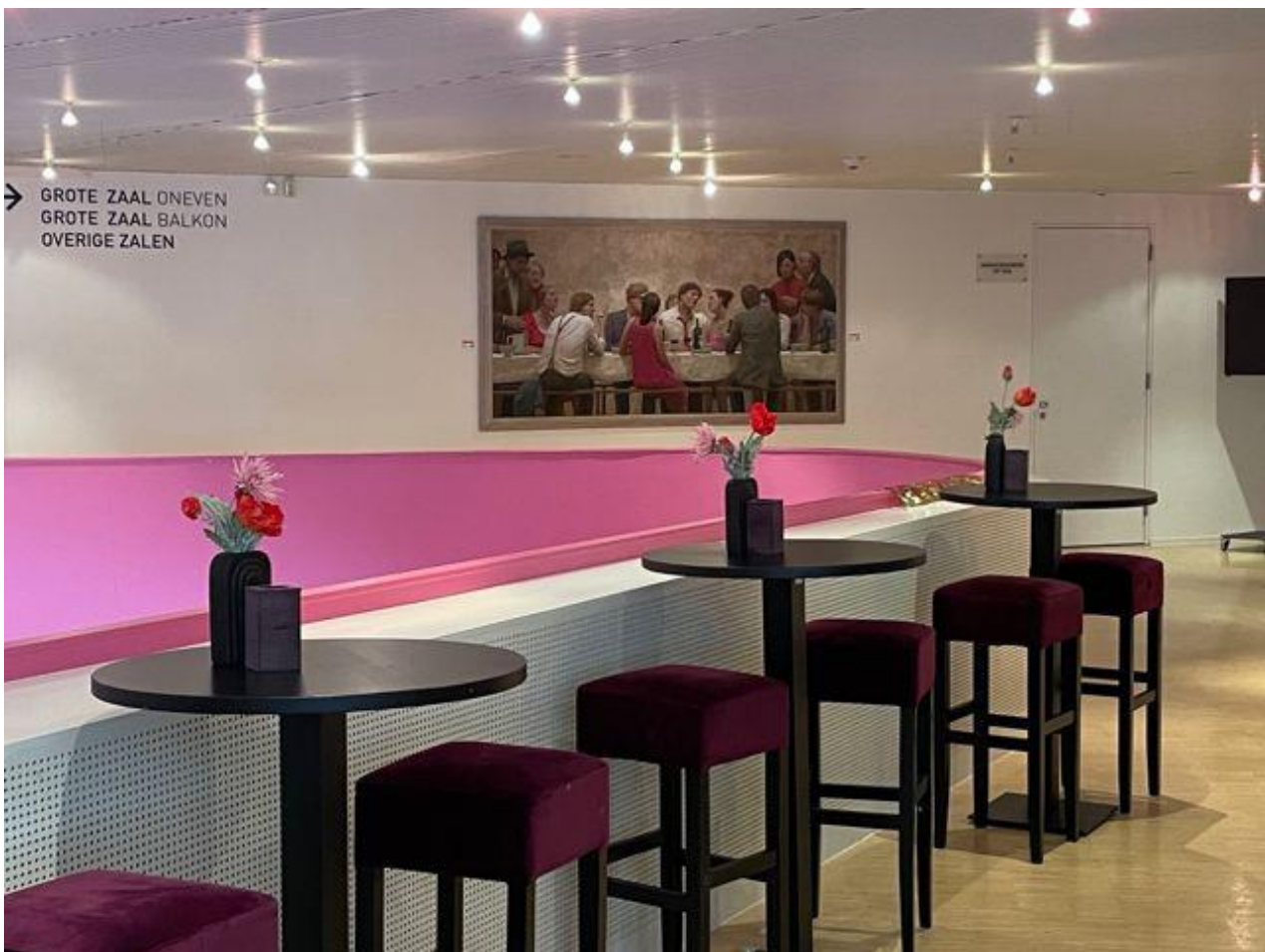
voorzitter kunstuitleen Lelystad

"Vrienden" beschrijving van het schilderij van Kenne Grégoire

Er kwam een e-mail met de vraag of wij binnen een week een groot schilderij kunnen plaatsen, in opslag nemen of eventueel willen verkopen. Afm. 240x140 cm. Dit i.v.m. een verhuizing. Na enig Googlen op de naam van de kunstschilder begonnen de raderen te draaien. Wat een prachtig schilderij en wat een groot kunstenaar, maar waar laat je zo snel een schilderij met deze afmetingen en kwaliteit dat het ook nog tot zijn recht komt.

Ik denk de perfecte locatie te hebben gevonden in het Agora Theater. Mooie grote muren en het juiste publiek. Na snel schakelen tussen directie van Agora, verzorgen van transport en mensen hangt het nu op de 1^e etage van het Agora theater. En hoe toepasselijk is de titel van het schilderij "vrienden" in een gebouw met alleen maar vrienden van kunst en cultuur.

De afbeelding op het schilderij laat zich omschrijven als een voorstelling in warme, rijke kleuren en een lichtval die de texturen van de kleding, huid en voorwerpen goed zichtbaar maken. De expressie van de personages roept gevoelens op van verbondenheid, maar ook eenzaamheid in de groep. Er lijkt een onderliggende spanning te zijn, ook zijn er onuitgesproken woorden van verborgen emoties die spelen tussen de vrienden.

Dit schilderij nodigt de kijker uit om na te denken

Dit schilderij nodigt de kijker uit om na te denken over menselijke relaties: hoe we samen kunnen zijn, maar toch een zekere afstand kunnen voelen. De sfeer is zowel intiem als mysterieus, wat typisch is voor het werk van Kenne Grégoire.

Mocht je nou een bezoeker zijn van het Agora Theater kijk dan even op de 1e etage en neem de voorstelling eens goed in je op of maak een selfie met vrienden als herinnering aan een mooie avond. Aan het schilderij "vrienden" zal het niet liggen.

Scan de QR code naast het doek voor meer informatie of mail naar:
erik@kunstuitleenlelystad.nl

Erik Bijvank / Collectiebeheer /PR Kunstuitleen Lelystad

Tobias Feldmann

FIJNBESNAARD

Als Tobias Feldmann viool speelt
raken gordijnen in vervoering,
zuchten de pluche stoelen
onder de toeschouwers van genot,
danst heel het orkest,
raken harten op hol.

Als Tobias Feldmann zijn snaren beroert
raak ik totaal in zijn ban
voert hij mij mee op zijn hoge tonen
en stort mij omlaag met zijn bassen,
dit is muziek zoals hij bedoeld is.

Ik zweef weg
op golven
van nooit ervaren
intensiteit.

PAARD en KUNST - Adri van Raak - Tilburg

Het paard van Bartje

DOOR ADRI van RAAK - Tilburg

Het paard van Bartje

Als kind van zes [waarschijnlijk nog veel eerder] ontwikkelde ik een liefde voor paarden. Ik had natuurlijk al eens een grote knuffel in de vorm van een pluche staand paard gekregen.

Eigenlijk had ik ontzag voor ze en eigenlijk ook maar om één rede. Het paard dat de groentekar van Bartje de groenteboer voort trok wist, volgens mijn beleving, exact bij welke adres hij moest stoppen en na de transactie tussen groenteboer en klant weer verder kon lopen tot de volgende klant waar de hele cyclus van keuzes maken en wegen en afrekenen weer opnieuw begon. En dat allemaal zonder ook maar één commando of aanwijzing van Bartje [hij verkocht ook bonen].

Intrigerende wezens, paarden! Zo'n dier zou ik ook wel willen maar die beesten bleken toch wel kostbaar te zijn voor een kind van zes dus zat er maar één ding op: sparen!

De Soete Inval - Tilburg

In die tijd, begin zestiger jaren, was dat voor een jongetje van zes niet veel meer dan het vergaren van centen en stuivers die ik kon besparen door van ons wekelijkse traktement [op woensdagmiddag] van één dubbeltje om snoep te kopen toch maar één trekdrop te kopen in plaats van twee en ooms en tantes vertellen dat ik zó graag een paard zou willen dat die dikwijls ook wel een stuiver voor mijn toekomstige paard doneerden. Dat doet me nu denken aan mijn kleindochter die toen ze zes was haar wensjes aansterkte met de toevoeging:

Opa, dat heb ik áltijd al gewild!! Die stuivers vergaren schoot natuurlijk helemaal niet op maar wist ik veel, eens zou ik genoeg gespaard hebben om het paard van Bartje te kunnen kopen!

Een paar jaar later, mijn oudste zus ging naar de MULO en mijn andere zus naar klas 4 of 5 van de lagere school en ik naar de derde, kregen wij gezamenlijk voor/van Sinterklaas een jeugencyclopedia in twaalf delen waar ook heel veel plaatjes in stonden ter verduidelijking en om het geheel waarschijnlijk wat aantrekkelijker voor kinderen te maken. Waaronder natuurlijk ook schilderijen van paarden. Napoleon Bonaparte te paard, Alexander de Grote te paard, Dsjengis Khan te paard, de paarden van Paulus Potter en Peter Paul Rubens en nog veel meer paarden. Dat was mijn eerste aanraking met kunst behalve dan de kopieën van Dorus Rijkers en Onze Lieve Vrouw van Eeuwigdurende Bijstand aan de muur in onze huiskamer.

Napoleon en Dsjengis Khan te paard

Maar bij het deel met de M stuitte ik al bladerend op de Rode Paarden van Franz Marc en was helemaal ondersteboven. Ik was ik zeer verbaasd dat je de realiteit ook zó kon weergeven!

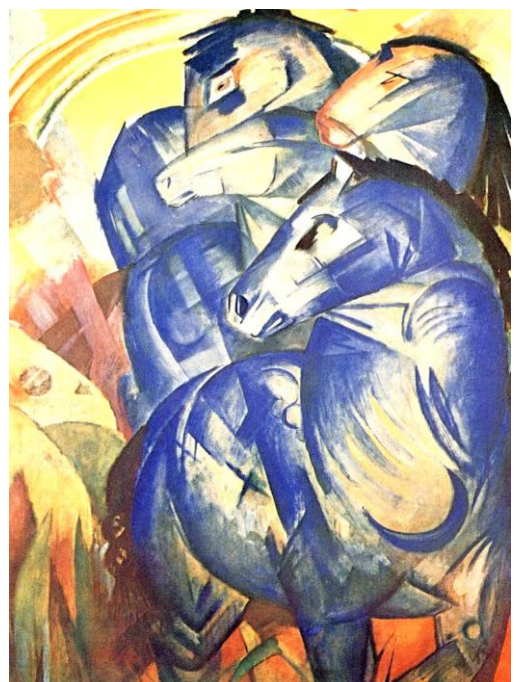

De rode paarden - Franz Marc

Moet kunst geen natuurlijke weergave zijn? Is dit ook kunst? Later ben ik natuurlijk met veel andere kunstvormen in aanraking gekomen maar het expressionisme van Franz Marc is me altijd blijven raken. Hij schilderde zijn paarden trouwens ook in blauw, geel of in sepia en zwart/wit. Franz Marc heeft mijn ogen voor kunst geopend!

Blauw paard - Franz Marc

De toren van blauwe paarden - Franz Marc

Monet

Zijn woning op het platte land
kan ik zelfs blindelings beschrijven:
de kleine ramen, de olijven,
geschilderd door zijn meesterhand.

Het leven heeft hier stilgestaan:
de hemelhoge zonnebloemen
waarin nog warme dromen zoemen,
de vrede van een klein bestaan.

De tuin is mij zo vreemd vertrouwd.
Ik mag er zomaar binnenlopen,
maar als ik dan mijn ogen open,
is zelfs het kind al eeuwenoud.

ILLUSTRATIEKUNST VAN JAN LUTZ

Illustratie Jan Lutz uit: Jan en Janneke in Canada van K.Norel

DOOR PETER KOUWENHOVEN - Lelystad

JAN LUTZ: UIT DE KUNST!

Wie is Jan Lutz? Johannes Hermanus Lutz [roepnaam Jan] werd geboren in Rotterdam op 11 november 1888 en overleed in Laren [Noord-Holland] op 7 september 1957. Hij werkte voor talloze uitgeverijen. Jan was Rooms – Katholiek maar de uitgeverijen, stonden voor hem in de rij. Bijvoorbeeld ook de protestantse uitgeverijen van Meinema en Callenbach maakten graag gebruik van zijn talenten. En terecht. Een boek met illustraties van Jan Lutz werd een Boek! Jan werkte vooral als illustrator van kinderboeken en tijdschriften maar ook als boekband ontwerper. Hij schilderde ook wel maar dat haalde, vind ik, niet bij zijn illustraties.

Misschien was Jan Lutz geen groot kunstenaar maar hij is al zo'n 70 jaar [inderdaad, dat zegt wat over mijn leeftijd] mijn favoriete tekenaar – illustrator.

Hoe zo, Jan Lutz?

Thuis ben ik opgegroeid met boeken. Op verjaardagen, met Sinterklaas en ook met de Kerst kreeg ik altijd wel een boek en soms meer dan een. Gelukkig maar, want als je leest verveelt je je nooit en ben je nooit alleen. Lezen vind ik nog steeds een van de fijnste dingen om te doen.

Oudere lezers kennen ze misschien nog wel, de Winterboeken [bewust met een hoofdletter geschreven] van Margriet. Ieder jaar vaste prik. Verhalen en raadsels voor piepkleine, wat grotere en grote jongens en meisjes.

Je zag al aan de grootte van het pakje wat er in zat. Het eerste wat ik deed is kijken wat het eerste, vaak spannende, verhaal als titel had en hoeveel bladzijden het telde. Later kwam daar nog een extra vraag bij sinds ik de illustraties van Jan Lutz ontdekt had: wie heeft het verhaal geïllustreerd? Vaak was dat Jan Lutz!

In die tijd heb ik Jan Lutz leren kennen. Niet persoonlijk [had ik best gewild] maar via zijn tekeningen. Die man kon er wat van! Zijn illustraties maakten de verhalen een stuk spannender en heel wat levendiger.

Illustratie van Lutz uit: **Langs het donkere Bos** van Nel Verschoor-van der Vlis

Na het uitpakken van het Winterboek begon het grote genieten. Gelegen op de grond, op een door mijn ouders geknoopt 'Perzisch' tapijtje voor de kolenkachel.

Achter de mica ruitjes de gloeiende kolen die zoveel warmte gaven dat je vel er rood en strak van werd. Nu zouden deskundigen natuurlijk direct waarschuwen dat dat niet goed voor je is maar in die tijd had je die gelukkig nog niet.

Op het treefje op de kachel een fluitketeltje waar af en toe een pufje stoom uitkwam en, vanaf Sinterklaas, soms een pannetje met een paar stukjes banket die zo lekker warm stonden te worden. Wat was het leven mooi en overzichtelijk.

Mijn liefde voor de tekeningen van Jan Lutz is nooit meer overgaan. Al jaren spaar ik boeken met zijn illustraties. Ik ben er niet op uit om alles wat hij ooit geïllustreerd heeft, te bezitten. Soms zijn boeken gewoon, naar mijn zin, te duur. Natuurlijk heb ik het liefste boeken die er tiptop uitzien maar ook als dat niet zo is ben ik er blij mee. Met inmiddels toch wel een paar honderd boeken met zijn illustraties voel ik me rijk en gelukkig. Ieder jaar in december [maar ook wel tussendoor] kies ik wat boeken om te herlezen, vooral boeken waarin de winter een rol speelt. Van zijn wintertekeningen krijg je het letterlijk koud.

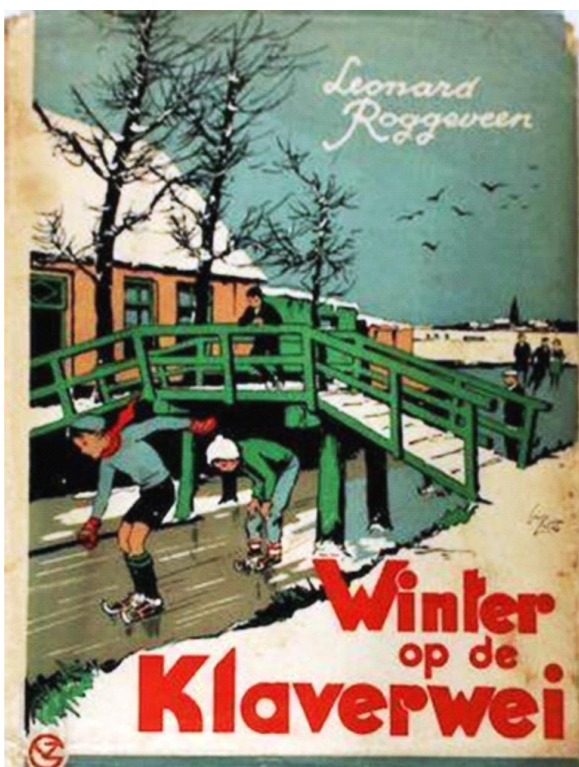
Soms ook een kleine teleurstelling, laat ik eerlijk zijn. Een enkele keer heb ik niet goed gekeken en heeft Jan alleen de omslag gemaakt. Ook komt het voor dat een ander de omslag maakt en dat Jan de illustraties in het boek verzorgt. Soms staan er maar een paar illustraties in het boek maar, af en toe en dan kan ik mijn geluk niet op, staan er om de paar bladzijden prachtige tekeningen in.

De tekeningen uit de begintijd van zijn illustratieve loopbaan vind ik wel aardig maar niet meer dan dat. Het zijn afbeeldingen, plaatjes, ze roepen verder niks bij je op. Gelukkig is dat later helemaal veranderd, vraag me niet waarom.

Ooit had ik het idee om een boekje te maken met de 50 mooiste tekeningen van Jan Lutz als een eerste deeltje voor een 'serie' over Nederlandse top illustratoren. Heb dat destijds voorgesteld aan het Kinderboekenmuseum in Winsum maar die zagen er niets in en stelden voor dat ik dat zelf zou uitgeven. Maken en drukken is niet het moeilijkste maar hoe verkoop je ze? En hoeveel mensen kennen Jan Lutz nog? Ik zou het niet weten. Het plan om een biografie te maken is ook al nooit wat geworden. Ik heb er de rust niet voor en het is natuurlijk nog maar de vraag of je dat kunt.

Hoe zit het, krijgen we nog wat te zien van die Jan Lutz?

Natuurlijk, je hebt helemaal gelijk. Maar nu komt het moeilijkste: welke tekeningen kies je? Wat is kiezen in dit geval toch moeilijk, het zijn er honderden, de een nog mooier dan de andere. Ik heb mooie herinneringen aan illustraties waarop het koud was en sneeuwde. Neem de omslag van het boek Winter op de Klaverwei van Leonard Roggeveen. Nu denk je met heimwee terug aan zulke winters met strakblauwe luchten, tintelende koude en prachtig ijs. Kom daar nu eens om. En geen gezeur over koude benen: lekker schaatsen op je net geslepen Friese doorlopers in je korte broek!

Ook mooi is de wintertekening uit Jan en Janneke in Canada. De trein verdwijnt in de verte, uit het bos klink wolvengehuil, maar vooral ook: wat staan ze daar eenzaam in die eindeloze, Canadese sneeuwvlakte. Geen wonder dat ze zich alleen voelen en zich afvragen wat ze zijn begonnen. Het boek verscheen in een tijd dat er velen uit Nederland emigreerden naar Canada. Via de radio kon je zelfs Engelse les volgen! Na het zien van deze tekening zou mijn emigratiebehoefte destijds een heel stuk kleiner zijn.

Prachtig is de tekening in het boekje [de omslag is dikker dan de inhoud aan pagina's] 'Langs het donkere bos', geschreven door Nel Verschoor – van der Vlis en wat dacht je van de tekening uit het boek: 'Toen de zee over het land kwam' [watersnood in 1953]. Storm, wind, kou en af en toe een beste sneeuwbuï. Wat zal die jongen het koud hebben in dat open bootje.

Jan Lutz - Toen de zee over land kwam

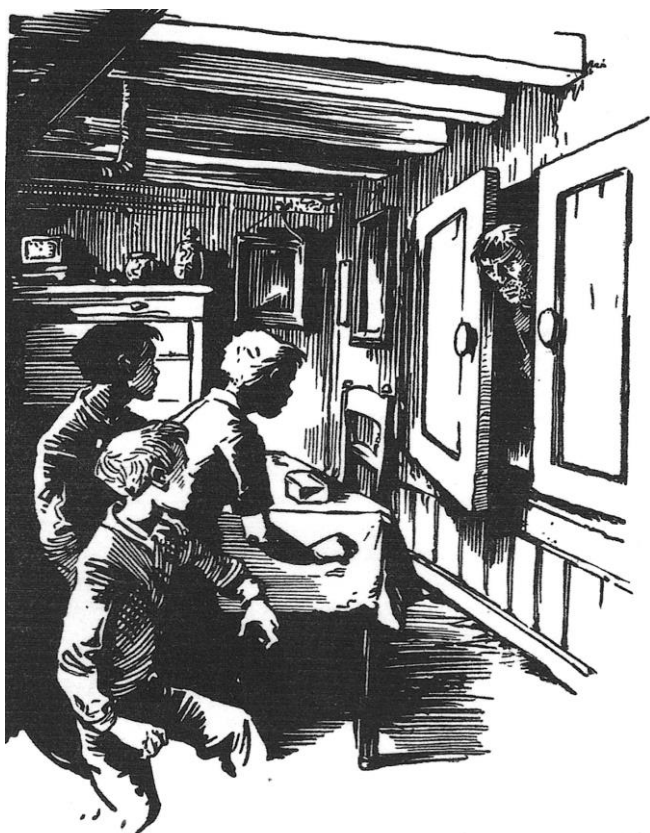

Jan Lutz

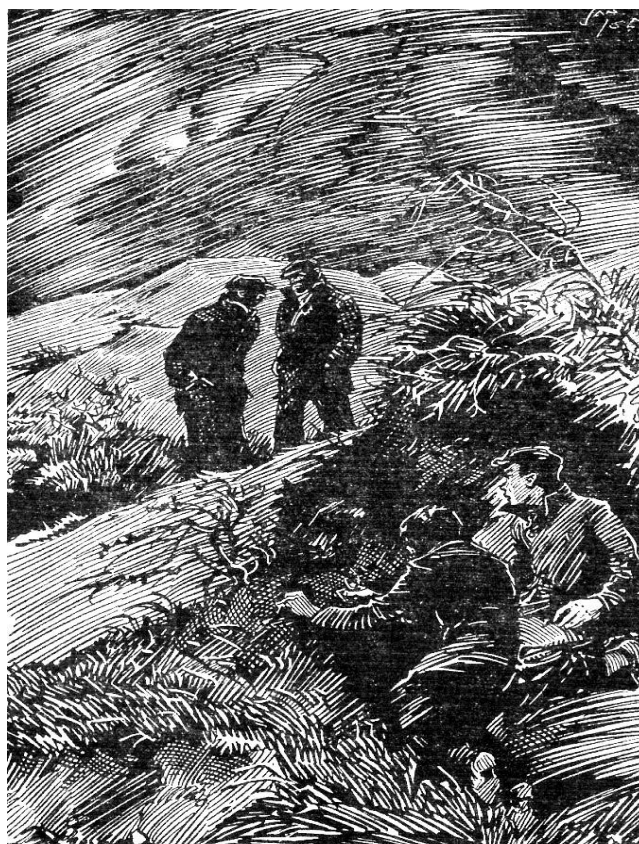
Jan Lutz wist met zijn illustraties ook spanning op te wekken. Soms heel simpel: een tekening met een wat donkere achtergrond, een man met zijn hoed diep in de ogen en als je goed keek met een stoppelbaard. Reken maar dat dat een spannend gevoel opriep. Neem nou de tekening uit het boek 'Brand op de bloeiende heide' [Klaas van der Geest]. Drie jongens zien opeens een hoofd tussen de twee bedsteedeurtjes en schrikken zich een hoedje. Wat staat daar allemaal te gebeuren?

In het 'Verbond der edelen' [Wim Broos] luisteren twee jongens, verstopt tussen een paar bosjes, een gesprek af tussen twee onverlaten. Ook al moest je hoognodig naar bed, op zo'n moment kón je het boek niet wegleggen. 'Ach vader, nog een kwartiertje, het is net zo spannend'. Soms mocht het.

Ook mooi is de tekening 'Van verdrukking naar de Vrijheid' geschreven door H. Schouten. Als je zo'n tekening ziet wil je toch weten hoe het afloopt? Mag je het iemand dan kwalijk nemen dat hij of zij 'stiekem' onder de dekens met een zaklampje of knijpkat ligt te lezen. Natuurlijk niet.

'Brand op de bloeiende heide'

'Verbond der edelen'

Goed komen

Gelukkig kwam het aan het eind van ieder boek meestal weer goed. Kinderboeken eindigden nogal eens met het hoofdstuk 'Kerst'. Ach, alles is dan vergeven en vergeten en na een boek vol geruzie [iets overdreven] zijn de hoofdpersonen op bladzijde 106 opeens dikke vrienden. Kom daar nu eens om! Eind goed, al goed.

En verder?

Boeren waren bij Jan Lutz echte boeren, boerinnen meestal redelijk gezet en natuurlijk, maar dat had niks met Jan Lutz te maken, spraken ze allemaal een soort

onnavolgbaar dialect. Boze buurmannen hadden nogal eens een stok waarmee ze zwaaiden [o wee als je bij ze in de buurt kwam!] en de veldwachter was nog een echte veldwachter met veel gezag.

Door deze schrijverij heb ik weer zin gekregen in een boek van vroeger met tekeningen van [nul keer raden]!

Peter Kouwenhoven

Wil je reageren? Mail naar : p.a.kouwenhoven@gmail.com

Illustratie van Jan Lutz. Uit: Van verdrukking naar vrijheid

Over kunst geschreven

kleur als basis

Simone Hakhoff - Take a Break - acryl op doek 100 x100 cm

Door Simone Hakhoff - beeldend kunstenaar- Almere

Mijn naam is Simone Hakhoff en ik maak schilderijen. Mijn werk is een combinatie van abstract en figuratief.

Waar haal ik mijn inspiratie vandaan en/of wie zijn mijn inspiratoren?

Om maar bij het begin te beginnen.

Het maagdelijke witte doek waar ik voor zit of sta is een uitdaging!

Wat zal het worden. Ik heb nog geen idee.

Één ding staat vast. Het zal kleurrijk worden, want kleur is de basis van mijn werk.

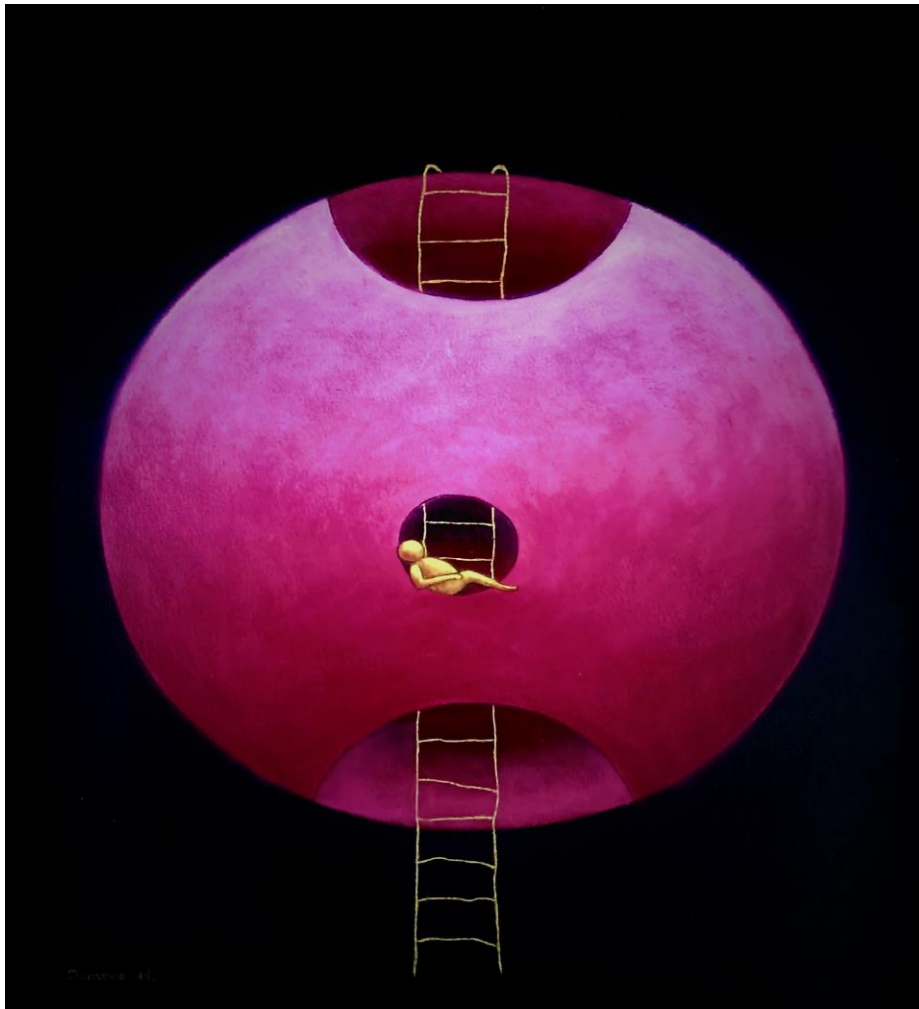
Dat is mede de reden dat ik regelmatig het Cobra -en Singer Museum bezoek.

Ik heb niet echt een favoriete kunstenaar, maar ben wel gecharmeerd van het werk en kleurgebruik van o.a. Jan Sluijters, Kees van Dongen en Rothko.

Rothko vooral om het faden van zijn kleuren.

Misschien zijn zij wel mijn inspiratoren.

Tegenwoordig ben ik nogal gefascineerd door bollen. Met die vorm kun je oneindig doorgaan. Ik probeer ze bol of hol, goed uit de verf te laten komen en speel daar op diverse manieren mee. Soms ontstaat er een Trompe-l'oeil.

Simone Hakhoff - Roze bol - acryl op doek - 50 x 40 cm

Onlangs heb ik nog de tentoonstelling van Samuel van Hoogstraten bezocht in het Rembrandthuis. Hij is de meester van de Trompe-l'oeil. Maar dit even terzijde.

Hoe ga ik verder na het staren naar het witte doek?

Ik start met het opzetten van kleuren. De vormen die tevoorschijn komen bepalen de weg die ik ga bewandelen.

Zal ik de vormen versterken en uitwerken of toch die bol[en] schilderen die zo vast in mijn hoofd zitten.

Het blijft een zoektocht en ik ben nog steeds niet klaar met zoeken.

Exposeren betekent voor mij het toetsen van mijn werk aan het publiek.

Reacties op en/of aanmerkingen zijn heel leerzaam.

Als het wordt beloond met de verkoop van een schilderij, dan heb ik het volgens mij goed gedaan en is er een bevestiging/stimulus om nog even door te gaan.

Mijn uitgangspunt is, buiten het plezier dat ik er zelf aan beleef, kijkers blij maken met mijn creatieve uitspattingen.

Simone Hakhoff

Simone Hakhoff

POËZIE DE KUNSTENAAR Igna Geveke Dichteres - Lelystad

DE KUNSTENAAR

De kunstenaar strijkt met vaste hand
over de snaren van zijn viool,
over de smarten van ons hart,
over het doek dat leed onthult.

Hij weet niet wat hij aanricht,
hij kan niet anders,
is instrument van het heelal.

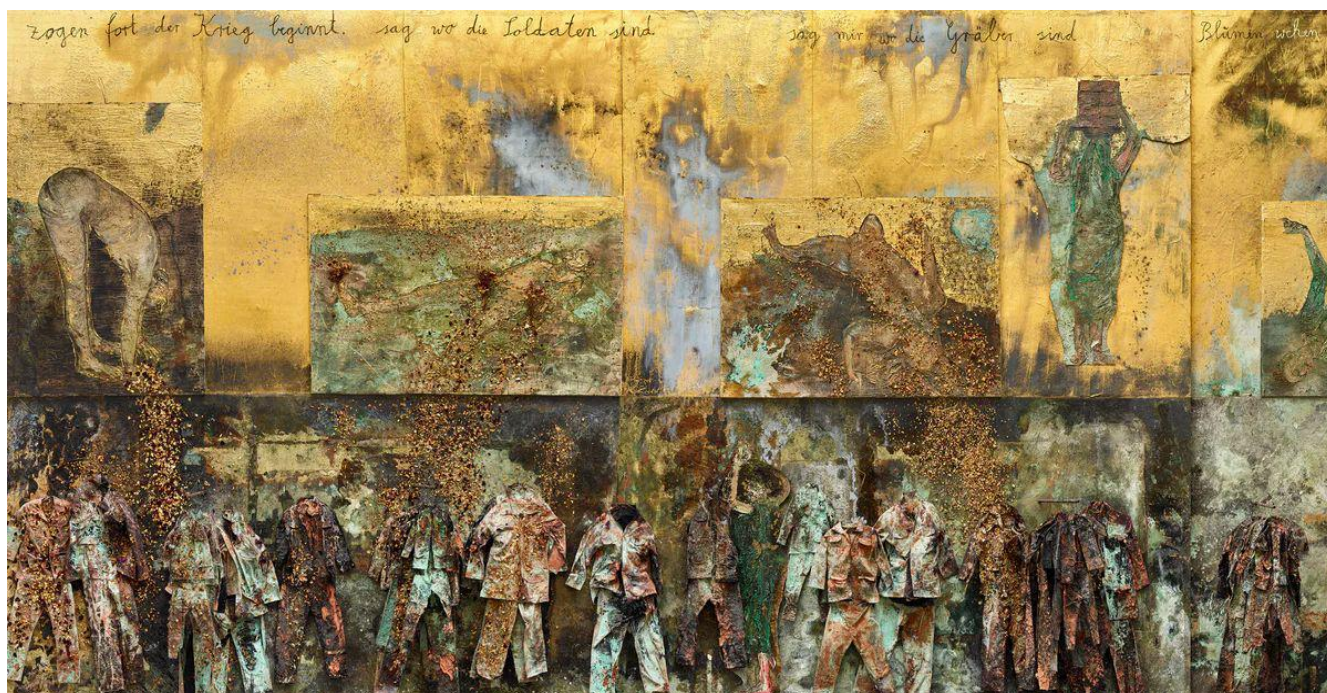
Igna Geveke, juli 2015

Marc Chagall Le Violoniste

De Kunst van Anselm Kiefer

Wiesia Wozniak - Breda

Anselm Kiefer - Sag mir wo die Blumen sind

Door Wiesia Wozniak - Breda

Juridisch adviseur en vrijwilligster bij Stichting Het Gele Huis voor kunst en cultuur in Breda

De Kunst van Anselm Kiefer

Wiesia Wozniak is van Poolse afkomst en woont al 24 jaar in het schilderachtige Princenhage, een Bredase wijk. Ze studeerde geschiedenis, pedagogiek en bibliotheekwetenschappen en verdiepte zich later in Nederland in het arbeidsrecht. Inmiddels werkt ze al meer dan tien jaar als juridisch adviseur. Naast haar werk vindt Wiesia rust en inspiratie in de wereld van kunst en cultuur. Haar liefde voor kunst begon al in haar jeugd in Polen, waar ze schilderlessen volgde.

Maart 26, 2025

Mijn verhaal met Anselm Kiefer begint op vrijdagavond 17 januari tijdens een filmavond in Het Gele Huis in Breda. Dankzij Ad Marijnissen, kunstenaar bij Het Gele Huis, die deze avonden organiseert, zag ik voor het eerst de film van Wim Wenders over Anselm Kiefer. De film maakte zo'n diepe indruk op mij dat ik niet kon stoppen

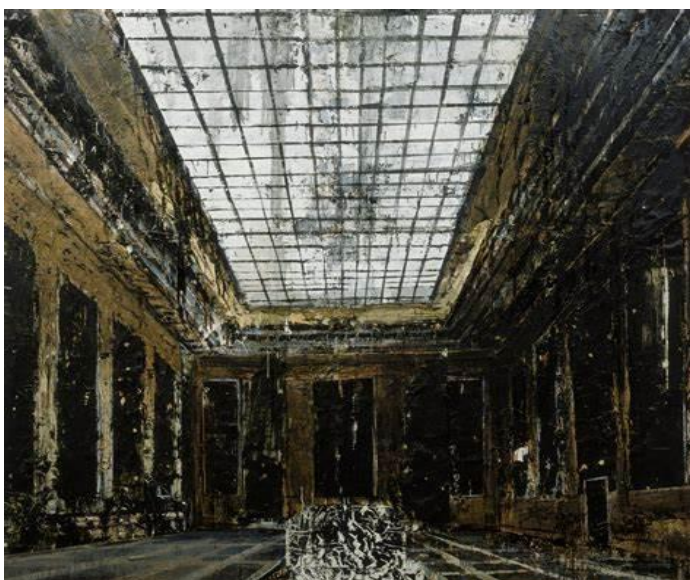
met denken en erover praten. Mijn partner Lars raakte door mijn verhalen geïnteresseerd en een paar dagen later keken we samen thuis nog een keer naar de film.

Deze fascinerende documentaire onthult de levensweg en het creatieve proces van Kiefer: zijn kindertijd, zijn jonge jaren en zijn verdere leven als kunstenaar. We waren het er snel over eens: we moesten zijn tentoonstelling in Amsterdam bezoeken. Zodra de eerste tickets beschikbaar waren, kocht ik ze meteen. Na lang wachten konden we op 7 maart eindelijk naar het Van Gogh Museum en het Stedelijk Museum. De keuze voor het Van Gogh Museum werd duidelijk door de sterke verbinding tussen Kiefers werk en dat van Van Gogh, waarbij thema's als natuur, vergankelijkheid en het kunstenaarschap centraal staan.

De tentoonstelling kwam tot stand door een samenwerking tussen het Van Gogh Museum en het Stedelijk Museum, wat zorgde voor een diepgaande en veelzijdige presentatie van Kiefers oeuvre.

Anselm Kiefer - Stedelijk Museum Amsterdam

Anselm Kiefer

De keuze voor het Stedelijk Museum lag voor de hand vanwege zijn focus op moderne en hedendaagse kunst, waardoor Kiefers experimentele en monumentale werken binnen een bredere context van artistieke vernieuwing en maatschappelijke reflectie konden worden geplaatst. Beide musea droegen bij aan de curatie, waarbij het Van Gogh Museum met name de raakvlakken tussen Kiefer en Van Gogh blootlegde.

De invloed van Van Gogh op Kiefers werk was daar duidelijk voelbaar, doordat het museum zorgvuldig de overeenkomsten in thema's zoals natuur, vergankelijkheid en het kunstenaarschap naar voren bracht. Dit werd expliciet zichtbaar in de expositie, waarin de connectie tussen beide kunstenaars centraal stond.

Die middag reden we vol verwachting naar Amsterdam. Bij aankomst in het Van Gogh Museum werden we meteen overweldigd door de immense werken van Kiefer. We volgden de route door de expositie en zagen hoe prachtig de tentoonstelling was samengesteld, met veel verwijzingen naar het werk van Van Gogh. Vooral de enorme landschappen met velden vol stro raakten me diep, omdat ze me deden denken aan mijn jeugd in Polen.

Anselm Kiefer - Strolandschap

De landschappen in Kiefers werken gaven me een gevoel van verloren tijd, van een verleden dat niet volledig is vergeten, maar eerder levendig blijft in de schaduwen van mijn herinneringen aan de natuur en de uitgestrekte vlaktes van mijn thuisland. Er zat een soort melancholie in die werken, alsof de tijd en herinneringen samensmolten tot iets groots en ongrijpbaars. Tegelijkertijd schuilt er iets apocalyptisch, iets verontrustends in zijn schilderijen, alsof hij ons wil waarschuwen voor de onherroepelijkheid van het verleden.

De tentoonstelling in het Van Gogh Museum, benadrukte de verbinding tussen Kiefer en Van Gogh, waarbij thema's als natuur, vergankelijkheid en de cyclus van het leven centraal stonden.

Kiefers werken, vaak grootschalig en met zware, textuurrijke materialen zoals lood, stro en as, straalden een diep gevoel van geschiedenis en herinnering uit. Zijn schilderijen en sculpturen verwijzen vaak naar de Duitse geschiedenis, literatuur en mythologie en roepen complexe emoties op, zoals melancholie, ontzag en zelfs ongemak.

Nasleep Tweede Wereldoorlog en de verbinding van verleden en heden

Anselm Kiefer werd in 1945 geboren in Donaueschingen, Duitsland, en zijn werk is doordrenkt van de complexe Duitse geschiedenis en de nasleep van de Tweede Wereldoorlog. Als kind groeide hij op in een land dat zich nog herstelde van de verschrikkingen van de oorlog. Dit verleden, en dan vooral de herinneringen aan de vernietiging van het Duitse landschap, heeft zijn artistieke benadering diep beïnvloed. De erfenis van de oorlog is dan ook een terugkerend thema in zijn werk, evenals de breuken en de pogingen tot herstel die het land doormaakte.

Kiefer studeerde aan de Academie van Beeldende Kunsten in Karlsruhe en kreeg op zijn 18e een beurs om te reizen als kunstenaar. Tijdens deze reizen volgde hij deels de sporen van Van Gogh, wat een blijvende invloed op zijn werk zou hebben. Zijn werk weerspiegelt zijn fascinatie voor mythologie, literatuur en de menselijke conditie, evenals zijn zoektocht naar een nieuwe taal voor het verwerken van de geschiedenis. In plaats van traditionele schildertechnieken te gebruiken, werkte hij vaak met ongebruikelijke materialen zoals as, lood, stro en zelfs aarde, wat zijn werken een zware, aardse 'smaak' geeft. Deze materialen verwijzen naar de vergankelijkheid van het leven en de sporen die de tijd achterlaat. Zijn artistieke zoektocht heeft geleid tot een breed scala aan indrukwekkende en monumentale werken die in dialoog staan met de klassieke schilderkunst en tegelijkertijd de destructieve invloed van oorlog en geschiedenis onderzoeken.

Kiefer is een kunstenaar die als geen ander in zijn werken het verleden en heden verbindt, evenals persoonlijke herinneringen en collectief trauma. De verwijzingen naar de Duitse geschiedenis, de literatuur van Goethe, de mythologie van de oudheid en de romantische tradities zijn terugkerende elementen in zijn oeuvre.

Na een korte pauze buiten vervolgden we onze avond in het Stedelijk Museum, waar het tweede deel van de tentoonstelling zich bevond. Hier lag de nadruk op Kiefers recente werken, waarin hij experimenteert met nieuwe materialen en technieken, maar nog steeds zijn kenmerkende thema's van oorlog, geheugen en wederopbouw behoudt. Zijn werk "Sag mir wo die Blumen sind" was een absoluut hoogtepunt. Dit monumentale schilderij, dat reflecteert op de gevolgen van oorlog en vernietiging, werd door Kiefer geschilderd tijdens de opnames van de film en vormde het meest overweldigende werk van de expositie.

Voor het schilderij werd ik overvallen door herinneringen en emoties. Mijn jeugd in Polen, doordrenkt van oorlogsverhalen, boeken, poëzie en films, kwam in alle hevigheid terug. Nachtmerries waarvan ik dacht dat ik ze had achtergelaten, overvielen me opnieuw. Ik stond stil, mijn ogen prikten terwijl ik probeerde mijn tranen te bedwingen. 'Verzonken in tijd, verloren in as, fluistert de aarde het verleden nog na. Zijn schaduwen dansen, verstrengeld met lood, terwijl bloemen bloeien op vergeten dood.'

Mijn partner Lars maakte in stilte notities bij het bekijken van het werk. Ik kon zien dat ook op hem het werk van Kiefer grote indruk maakte. Een paar dagen later liet hij me een gedicht lezen dat hij naar aanleiding van de tentoonstelling had geschreven:

In de hierna volgende pagina kunt u het gedicht: "Sag mir wo die Blumen sind" van hem lezen.

Net als kunst van Anselm Kiefer, liet het gedicht van Lars een onuitwisbare indruk op me achter. Het voelde als een dwaaltocht langs de fluisteringen van de geschiedenis en een samensmelting met de schaduwen van mijn herinneringen.

Zo geraakt door Anselms kunst, willen we ooit zijn oude atelier in Barjac [FR] bezoeken. Dit is de plek waar hij jarenlang werkte aan zijn monumentale kunstwerken en waar zijn creatieve geest nog altijd voelbaar moet zijn. Kiefers atelier, een gigantische ruimte gevuld met de overblijfselen van zijn kunst, lijkt het hart van zijn artistieke praktijk en een ruimte waar geschiedenis en kunst samenkomen.

'EEN REIS DOOR DE GESCHIEDENIS, EMOTIE en HERINNERING'

Zijn werk blijft zich ontwikkelen, maar wat hem altijd zal onderscheiden is de diepgang van zijn visie, de combinatie van persoonlijke ervaring met de universele thema's die hij aanraakt. Zijn werk is niet alleen een reflectie op de geschiedenis, maar ook een voortdurende zoektocht naar betekenis; een zoektocht die in al zijn werken aanwezig is. De manier waarop hij emoties, de vergankelijkheid van tijd en de diepste menselijke zorgen verwerkte, maakt Kiefer tot een van de meest invloedrijke kunstenaars van onze tijd.

Een tentoonstelling van Kiefer, een van de grootste hedendaagse kunstenaars, bezoeken, kan ik iedereen aanraden. Het is meer dan een kunstervaring: het is een reis door geschiedenis, emotie en herinnering.

* De tentoonstellingen in Amsterdam duren nog tot 9 juni 2025

Sag mir wo die Blumen sind

Lars Moratis - Dichter - Marval [Fr] Breda

POËZIE

Het gedicht 'Sag mir wo die Blumen sind', is geschreven n.a.v. het werk van de schilder Anselm Kiefer dat te zien was tijdens twee tentoonstellingen in Amsterdam, beschreven in het voorgaande artikel van Wiesia Wozniak.

Lars Moratis

is een maatschappelijk betrokken amateur-dichter, studeerde bedrijfskunde en is in het dagelijks leven lector op het gebied van duurzaamheid, actief als onderzoeker, duurzaamheids - adviseur en ondernemer op het gebied van duurzaam ondernemen.

Zie ook deel 2 met een gedicht van Lars Moratis m.b.t. duurzaamheid en onze aarde die verzwakt en vermoeid raakt.

Sag mir wo die Blumen sind

In de schaduw huilt een oorlogskind
Het front is eenieders voorland
Geen moeder, geen vader die ooit nog wint
Sag mir wo die Blumen sind

Vergeten wie het einde vindt
In gevangenschap of loopgraaf
Ruïnes resten als vrede begint
Sag mir wo die Blumen sind

De ondergang die volgt gezwind
Door leiders onderhandeld
Wat vriend en vijand nog verbindt
Sag mir wo die Blumen sind

Waarheid wordt door haat verblind
Geen leugen meer bestraft
Als goed en fout je niet meer zint
Sag mir wo die Blumen sind

's Lands liefde verraadt onbemind
Onverschillig het onbekende
Slechts het duister blijft ons goedgezind
Sag mir wo die Blumen sind

Nu de rede het vernis verslindt
Van beschaving die nog rest
En wat onheil brengt, verzint
Sag mir wo die Blumen sind

Lars Moratis, maart 2025

Sag mir wo die Blumen sind

Lars Moratis - Dichter - Marval [Fr] Breda

POËZIE

Marlene Dietrich

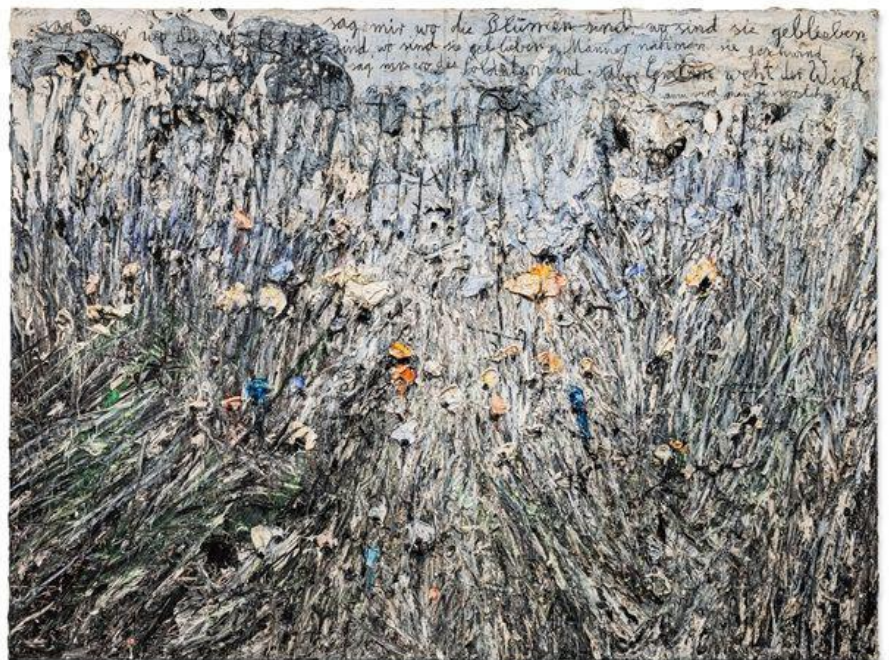
De titel van de tentoonstelling is ontleend aan het anti-oorlogslied "Where have all the flowers gone?" van de Amerikaanse folkzanger en activist Pete Seeger uit 1955. Het werd beroemd in de Duitse vertolking van Marlene Dietrich in 1962.

Marlene Dietrich was een Duits-Amerikaanse actrice en zangeres. In 1939 werd ze Amerikaans staatsburger en steunde ze de Amerikaanse troepen tijdens de Tweede Wereldoorlog. Dietrich wordt gezien als een Hollywood- en stijlicoon

Sag mir, wo die Blumen sind,
Wo sind sie geblieben?
Sag mir, wo die Blumen sind,
Was ist gescheh'n?
Sag mir, wo die Blumen sind,
Mädchen pflückten sie geschwind.
Wann wird man je versteh'n,
Wann wird man je versteh'n?
Sag mir, wo die Mädchen sind
Männer nahmen sie geschwind.
Sag mir, wo die Männer sind
Zogen fort, der Krieg beginnt.
Sag, wo die Soldaten sind
Über Gräbern weht der Wind.
Sag mir, wo die Gräber sind
Blumen weh'n im Sommerwind.

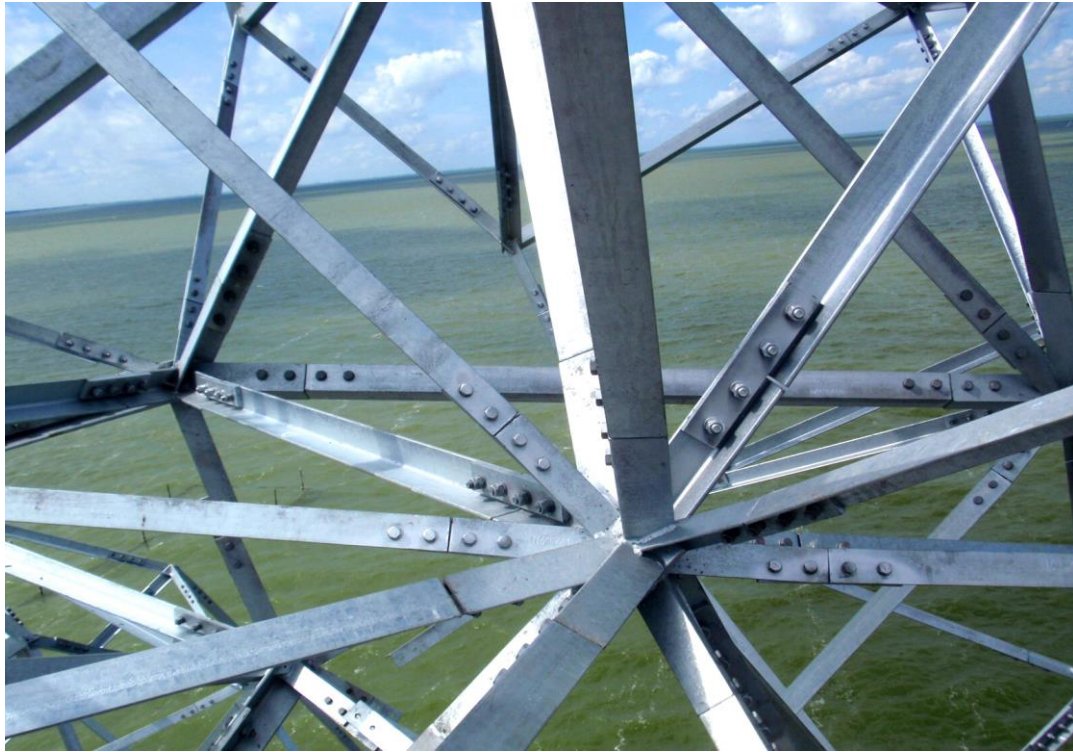
[Marlene Dietrich](#)

Schilderij met tekst: Sag mir wo die Blumen sind

DE SOM DER DELEN

Jop Fackeldey - Lelystad

DOOR JOP FACKELDEY - LELYSTAD

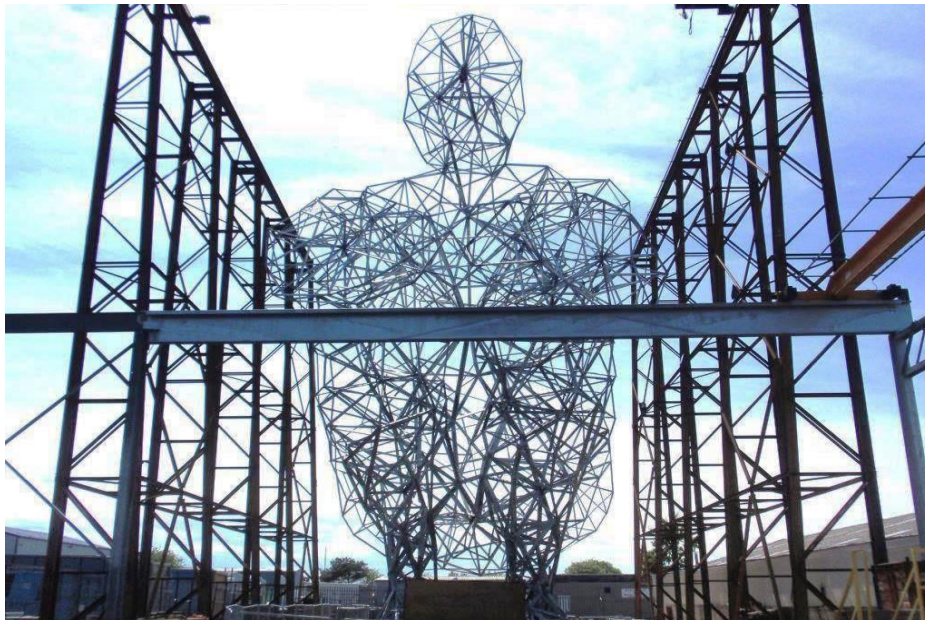
Bestuurder - voormalig wethouder Lelystad [o.a. cultuur] en gedeputeerde - adviseur op gebied van duurzaamheid en innovatie

De som der delen

In 2007 werd ik tussentijds wethouder. Ik nam de positie over van Tjeerd van der Zwan, die benoemd was tot burgemeester van Achtkarspelen. In zijn portefeuille zat ook Cultuur. Dus ook dat kwam op mijn pad. En daar had ik heel veel zin in. En zeker omdat de voorbereidingen getroffen werden voor het 6^e landschapskunstwerk, een werk van Antony Gormley. Ik heb me als een razende verdiept in zijn werk en bij toeval tijdens een korte vakantie zijn Angel of the North gezien en zijn expositie in Londen. Ik had er dus helemaal zin in. In mijn kantoor in Lelystad vond al snel een onverwachte wending plaats. Terwijl ik me in mijn dagelijkse werkzaamheden had verdiept, kwam er een beleidsmedewerker binnen met slecht nieuws: het geplande kunstwerk kon niet doorgaan. De financiële middelen ontbraken, en

het project leek op een dood spoor te zitten.

Maar Gormley had wellicht een oplossing. Deze onverwachte tegenslag leidde ons naar Londen, in de hoop een oplossing te vinden. In Londen aangekomen, bezochten we het atelier van de beroemde kunstenaar Antony Gormley. Dat was voor mij een belevenis op zich. We zagen hoe Gormley in de verschillende projecten die hij onder handen had vaak zichzelf als uitgangpunt nam. Ook als hij daarvoor lang en in een ongemakkelijke houding zou moeten zitten om een mal te maken. Dat vroeg een lenigheid en spierbeheersing waar ik ongemakkelijk van werd. Nou kwamen wij ook met een ongemakkelijk verhaal. Immers de financiering van het kunstwerk bleek niet haalbaar met de middelen die wij beschikbaar hadden. Gormley toonde zich vastberaden en oplossingsgericht. Hij had een voorstel: Galerie Xavier Hufkens uit Brussel was bereid om twintig schaalmodellen van het kunstwerk te laten maken en verkopen. De opbrengst zou het financiële tekort kunnen dekken. Dankzij deze creatieve oplossing konden we doorgaan met het ambitieuze project.

Proefconstructie. Werkplaats in Tranent, een klein plaatsje op een uur rijden van Edinburgh. Hier is Had-Fab, de bouwer van het kunstwerk, gevestigd.

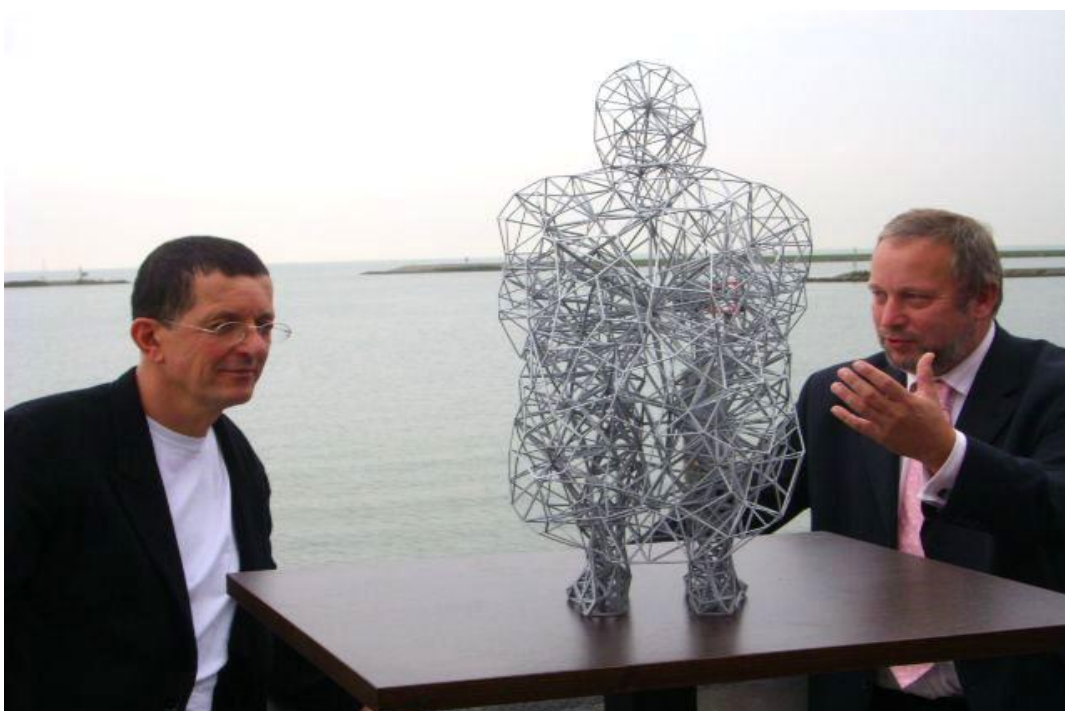
Opgelucht haalden we adem. Nu zou het "alleen nog maar" gerealiseerd moeten worden. Niets was minder waar. Gormley had het hele model uitgewerkt en had hele specifieke eisen. De hurkende man zou moeten bestaan uit een open structuur van 25,6 mtr. hoog, 13,3 mtr. breed en 18,5 mtr. diep. En dat open karakter betekende bijvoorbeeld dat er geen driehoekige vlakken voor mochten komen en moest worden opgebouwd uit gelijkbenige hoekstalen van verschillende afmetingen. Juist die hoeken zouden er voor zorgen dat de zon en de lucht steeds weer anders weerspiegelen. En om een indruk te geven: het gaat om 9.392 strippen of hoeklijnen die met 14.248 bouten zijn vastgezet.

Knooppunten

Die staven en hoeklijnen kwamen samen in knooppunten. Die knooppunten konden complex of minder complex zijn, maar de knooppunten waar de meeste staven samenkamen zijn ook de knooppunten in het menselijk lichaam, hersenen, hart en darmen. Kortom technisch complex met aan de ene kant de eisen qua stijfheid, windbelasting etc. en aan de andere kant de eis van Gormley dat het zou moeten gaan om een open structuur.

Enkele maanden later bevonden we ons in Tranent, een klein plaatsje op een uur rijden van Edinburgh. Hier was Had-Fab, de bouwer van het kunstwerk, gevestigd.

Presentatie Schaalmodel - L. Antony Gormley | R. Jop Fackeldey

Had-fab was van origine een bouwer van hoogspanningsmasten en dus gewend met dit soort constructie om te gaan. Als eerste had Gormley zelf een draadmodel gemaakt, samen met de universiteit van Cambridge en University College Londen. Maar zou dat ook constructief voldoen aan onze Nederlandse eisen en de gekozen plaats, een strekdam met een hoge windbelasting? De software die in eerste instantie gebruikt werd, kon het complexe model en het aantal staven en hoeklijnen niet aan. Het nieuw ontwikkelde model gelukkig wel. Maar dat betekent niet dat het makkelijk ging.

In Tranent kwam het tot een verhitte discussie tussen Simon Harrison, de bouwer, Eelco de Winter, onze constructeur van Haskoning, en Antony Gormley zelf. Want los van de berekening moest het ook nog eens gebouwd kunnen worden. Had-fab had speciaal voor dit project een aantal hulpmiddelen gemaakt die het mogelijk maakte om ook bij een grote knoop van veel staven alle staven goed door en door aan elkaar vast te kunnen lassen. Maar de technische uitdagingen leken onoverkomelijk, en het leek erop dat de partijen er niet uit zouden komen. De spanning was te snijden, en de dialoog verliep moeizaam.

De volgende dag keerden we terug naar Tranent. Er leek een verandering te zijn opgetreden. De constructeur en de kunstenaar waren bereid om elkaars perspectief in te nemen en kwamen tot een constructief gesprek. Door zich open te stellen voor elkaars ideeën en ervaringen, konden ze zich concentreren op het gezamenlijke doel: het realiseren van het kunstwerk. Hoewel de exacte weg naar succes nog onduidelijk was, voelden we dat er een doorbraak nabij was. Uiteindelijk vonden ze oplossingen die zowel esthetisch als constructief werkbaar waren, en het project kon doorgaan.

Ik ben tussentijds nog een aantal keren in Tranent geweest. Het was echt heel bijzonder om de hurkende man te zien groeien, eerst de voeten en zo helemaal opgebouwd, hoog boven de werkplaats van Had-fab in het kleine schotse dorpje [Tranent ligt 10 mijl van Edinburgh] uittoornend.

Hij werd eerste helemaal opgebouwd om geen passingsproblemen tegen te komen als hij definitief opgebouwd werd. Alle staven en hoeklijnen werden gemerkt [je kunt de merktekens nu nog makkelijke terugvinden] en in een hele verzameling kisten verstuurd naar Lelystad. Een enorm bouwpakket.

Opbouw Strekdam Lelystad

De dag van de onthulling naderde snel, en we dachten door alle problemen heen te zijn. Het moest lijken of de hurkende man uit de ruimte was geland en op de dijk zit. In werkelijkheid zit er een fundering in de strekdam van 8 prefab palen in een betonplaat en daarop 24 stalen kolommen die zijn verbonden door stalen balken. Gormley wil het liefst dat de hele strekdam opnieuw geasfalteerd zou worden, zodat niets meer liet zien waar de strekdam open was geweest. Dat werd – ook financieel – te veel van het goede. Met een aantal meters wordt een vergelijkbaar effect bereikt.

Antony Gormley - Expositie in Londen

Ik kwam vaak kijken op de Strekdam in Lelystad, waar een deel van het kunstwerk al was geplaatst. Er ontstonden opnieuw complicaties, ditmaal met betrekking tot vergunningen, veiligheid en verf. Er zou op de onderste helft van het kunstwerk anti-klim verf moeten, zodat er niet in geklommen kon worden. Terecht nam Gormley daar geen genoegen mee. Het leek een déjà vu van eerdere problemen, maar we bleven vastberaden om oplossingen te vinden. We richtten ons op wat wel mogelijk was, en na grondig overleg bleek de oplossing verrassend eenvoudig: door een bordje te plaatsen "verboden te klimmen en als je het toch doet is dat op eigen risico", konden we aan de vereisten voldoen.

Opbouw Strekdam Lelystad

EEN PROJECT dat DE KRACHT VAN SAMENWERKING BEWIJST

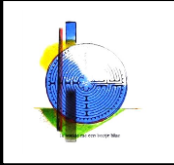
Eindelijk was het moment daar, op 17 september 2010 kon het kunstwerk van Antony Gormley worden onthuld op de Lelystadse Strekdam. Ondanks de vele uitdagingen en obstakels die we onderweg waren tegengekomen, hadden we het als team voor elkaar gekregen. Het project was een bewijs van de kracht van samenwerking en de bereidheid om samen te zoeken naar oplossingen. Dankzij de vastberadenheid en creativiteit van alle betrokkenen kon dit indrukwekkende kunstwerk werkelijkheid worden. Het was een moment van trots en voldoening, een herinnering dat door samenwerking en doorzettingsvermogen zelfs de grootste uitdagingen overwonnen kunnen worden. Samen lukt het wel!

EXPOSURE op de **Markerstrekdam** - Lelystad

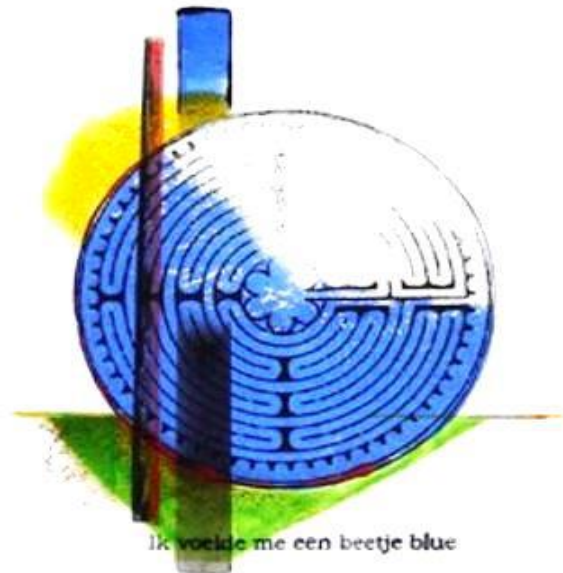
Een technisch hoogstandje van jewelste

Dat is overigens niet de enige reden waarom ik een bijzondere band voel met dit kunstwerk. Ik vind het in alle opzichten staan voor de pioniersmentaliteit. De kunstenaar deed het ontwerp, maar de eerste prijs die het kunstwerk won was de staalprijs. Want hoe eenvoudig het ook leek, het kon alleen maar gemaakt worden door het vernuft van ingenieur, de bouwer en de kunstenaar. Het is een technisch hoogstandje van jewelste en als ik zie hoe de hurkende man mee beweegt als je hem vanuit verschillende hoeken bekijkt is het ook het inzicht en de compromisloze vasthoudendheid van de kunstenaar die uiteindelijk een schitterend resultaat heeft opgeleverd. In Flevoland zijn 2 werelden – techniek/wetenschap en kunst tot iets moois geworden.

Rechtlijnig denken?

De geschiedenis en het landschap – Lage horizon
Else van Luin graficus/etser Doetinchem

Een beetje blue - ets

DOOR ELSE VAN LUIN – Doetinchem

beeldend kunstenaar, graveur en etser

Rechtlijnig denken?

Als je nou maar lang genoeg in Flevoland woont, ga je vanzelf in rechte lijnen denken. Althans, dat bleek mij te gebeuren. Van kinds af aan tekende ik graag en vooral bloemen waren mijn favoriete onderwerp. Hoe preciezer gelijkend, hoe beter gelukt. Eenmaal volwassen ging ik via teken- en schildercursussen ook voorzichtig abstractere onderwerpen uitproberen, maar dat bleven aandoenlijke probeersels. Door het werk van mijn echtgenoot waren we in 1978 in Flevoland komen wonen, in Biddinghuizen om precies te zijn. Dat was toen nog een klein dorp met haaks ingedeelde straten, weidse geometrische velden rondom en vooral lege kaarsrechte wegen. Voor elk wissewasje moest je vele kilometers rijden en werden wegen en landschap een platte leegte met een onmetelijk hoge lucht. Die leegte is in de loop van de jaren verdwenen. Hoogspanningsmasten en windturbines hebben de horizon gevuld, om niet te zeggen 'vervuild'.

Op mijn 32ste, we woonden toen al 7 jaar in Biddinghuizen, kon ik dan toch eindelijk de stap zetten naar de Kunstacademie. Ik wilde echt goed leren tekenen en schilderen, vooral dat. In Kampen werd in het eerste studiejaar heel fundamenteel les gegeven in vlakke vorm- en kleurstudie, ruimtelijke vorm- en kleurstudie, lijntekenen, kalligrafie, modeltekenen, kunstgeschiedenis, enzovoorts. Tijdens de lessen "Vlakke Vorm- en Kleurstudie", waarvoor in het eerste jaar elke week een volle ochtend van 4 uren waren ingeruimd, moesten we ook aan 'handschriftontwikkeling' doen. Tot dan toe had ik een keurig, regelmatig schoolhandschrift. Tijdens deze lessen op de kunstacademie werd steeds andere muziek opgezet en moesten we in elke les 'een brief' schrijven aan een dierbare, waarin we de emotie die deze muziek bij ons opriep moesten beschrijven, zonder herkenbare letters te gebruiken. Subtiel werd in de loop van de lessen de muziek steeds heftiger en sneller. Bij mij werkte dat uit in 'letters', dus bewegingen, die steeds meer verticaal bleken uit te pakken, afgewisseld met horizontaal gekriebel. En vooral de verticale bewegingen werden steeds feller en extremer. Ik kon uiteindelijk mijn brave handschrift en favoriete bloemetjesvormen loslaten, tot goedkeuring van mijn docent.

Briefje van handschriftontwikkeling op de kunstacademie

Ik heb 8 jaar gedaan over een 5-jarige studie, in combinatie met een gezin met aanvankelijk kleine kinderen en een verhuizing naar Dronten, en ben in juni 1994

afgestudeerd met monumentale etsen. De compositievorm als spel met horizontale en verticale vormen is gebleven, evenals het bewuste 'wit laten'.

Else van Luin litho-ets

Naast het maken van etsen waarin ik een geheel eigen stijl van werken had ontwikkeld, moest ik ook een scriptie schrijven om te kunnen afstuderen. Die diende te gaan over een kunstenaar of kunstvorm die ik bewonder. Bijna had ik mijn studie eraan had gegeven toen het Stedelijk Museum in Amsterdam voor een astronomisch bedrag het varkentje van Jeff Koons had aangekocht, en dat exposeerde te midden van gigantische foto's waarop hij meer dan levensgroot vrijend met een Italiaanse geliefde tot in detail in beeld was gebracht. Ik dacht 'als dat kunst is, dan wil ik geen kunstenaar worden'. Ik heb me herpakt door in Thailand op zoek te gaan naar hedendaagse kustuitingen, waarin het pure ambacht uitgangspunt is. Dat leverde mij op dat ik in contact kwam met kunstenaars die op verschillende academies in

Europa hadden gestudeerd en die eenmaal terug in Thailand prachtige, echt Thaise kunst zijn gaan maken. Hun devies was: "Houd je onderwerp klein, dicht bij jezelf en je dorp waar je thuis hoort, en maak die onderwerpen groots." Daarmee kon ik verder.

Flevoland bleek heel veel onderwerpen te bieden, die ik als vanzelf in de bij mijzelf ontstane compositievorm van horizontalen en verticalen kon inpassen. Vanaf toen was een oneindige bron van inspiratie aangeboord.

Else van Luin Litho-ets -collage- grafiek: **Onderstroom**

Mijn scriptie kreeg een hoge beoordeling. In de epiloog moest je aangeven wat het bestuderen van je favoriete kunstenaar jou had gebracht en hoe je in je toekomst als kunstenaar daarmee een eigen weg zou kunnen gaan inslaan.

Een paar jaar later was ik weer in Chiang Mai in Thailand, waar de kunstacademie staat waaraan de kunstenaars verbonden waren die mij zo goed hadden geholpen. Ik wilde hen kopieën van mijn scriptie overhandigen, waarin ik hun werk besprak. Die mensen bleken er toen niet meer te werken. Maar ik ontmoette een Belgische

kunstdocent die vloeiend Thais sprak en die mijn in het Nederlands geschreven scriptie kon lezen. Hij was onder de indruk van de inhoud en vroeg mij of ik het goed vond dat hij dit ging vertalen en als studieboek zou gaan gebruiken in het eerste jaar van de lessen daar. Natuurlijk!

Dit contact resulteerde in een gastdocentschap op deze kunstacademie. In de zomer van 1998 mocht ik er 3 maanden toeven. In mijn bagage had ik ook zomaar een doos met 100 dia's meegenomen over de inpoldering van Flevoland. Nadat ik voor een zaal met een paar honderd studenten deze had vertoond, en uitvoerig over de aanleg van dijken in de zee en planologie had verteld, stond een eerstejaarsstudente op. Zij vroeg mij: "Mevrouw, in hoeverre hebben de geschiedenis en het landschap van de plek waar u woont invloed op uw kunstwerken?" Ik stond perplex, even helemaal stilgevallen. Daar had ik nooit bij stilgestaan. Kennelijk moest ik ervoor naar de andere kant van de aardbol reizen om daarvan bewust te worden gemaakt. Maar het klopt wel! Mijn keuzes om heldere kleuren te gebruiken, strakke lijnen en een lage horizon, die onmetelijke ruimte te laten voor de lucht, zijn rechtstreeks terug te voeren op het landschap van Flevoland met haar heldere licht.

Ik heb er ruim 44 jaar gewoond, waarvan 36 jaar in Dronten. Sinds kort woon ik in de Achterhoek. Aan het maken van nieuwe kunst ben ik nog niet toegekomen, maar het begint wel weer te borrelen. Grappig genoeg 'zie' ik mijn nieuwe onderwerpen heel grafisch, weliswaar met heldere kleuren en strakke lijnen, maar [nog?] niet wezenlijk anders dan in Dronten. Ik wil hier het oude landschap gaan 'proeven'. Ik vind het spannend om in mijn toekomst te kijken. Het zal moeten gaan blijken of ik hier net zo rechtlijnig zal blijven werken. Een geometrische Achterhoek kan ik me nu nog niet voorstellen, maar wie weet kan ik dat laten ontstaan. Er is in ieder geval voor mij werk aan de winkel.

Doetinchem, 26 februari 2025

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'A. G. de Vries', written in a cursive style.

'VOUWPLEZIER' CORNELIA DOORNEKAMP HILVERSUM

Schilderij - Cornelia Doornekamp

DOOR CORNELIA DOORNEKAMP - Hilversum

Toen de was gewassen was, was de was geen was meer

Een aantal jaar geleden volgde ik een schrijfcursus bij wat toen heette "Het Colofon".

Elke week op donderdagavond een bijeenkomst met een opdracht voor de volgende week. Deze keer was de opdracht: schrijf een gedicht over een alledaagse handeling. De hele week niet meer aan de schrijfcursus gedacht, want de situatie op mijn werk in het Muziektheater was op dat moment nogal hectisch en vol met op te lossen problemen.

Totdat het belletje rinkelde in mijn hoofd: ojee, het is alweer donderdag en ik heb helemaal geen aandacht besteed aan de opdracht van de schrijfcursus.

Toen ik op die donderdag om 17.15u naar buiten liep, tolde het in mijn hoofd om van hoe moet dat nou, hoe krijg ik alles bij elkaar, hoe haal ik de deadlines.

Het begrip gedicht leek iets buitenaards.

Het zonnetje scheen, temperatuur was goed, ik ging even op een bankje zitten op de hoek van de Amstel en de Zwanenburgwal om mij te verenigen met het idee, dat ik straks om 19.00u op de bijeenkomst zou verschijnen zonder gedicht. Wat zou mijn smoes zijn? Was ik ziek geweest? Was het te druk op mijn werk geweest? Was er iemand dood gegaan in mijn familiekring?

Allemaal niet goed genoeg en trouwens, waarom zou ik een smoes verzinnen, ik zeg gewoon, dat het mij niet gelukt is om de opdracht te realiseren. En toen was het er gewoon, zomaar... Gelukkig had ik mijn cursusschriftje in mijn tas en ook een pen:

Tekening - Cornelia Doornekamp

Vouwplezier

Krakend gaat ze
veertien treden hoog
met mand
van riet gevlochten,
nu nog leeg
maar weldra vol
met kleurig goed.
Daar verdwijnen knijpers van de lijnen
en valt de handdoek
luchtig neer,
zich kreukend
tot een hoopje
in de bruine rieten mand.

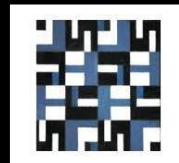
T-shirts volgen handdoek,
slipjes T-shirts
en sokken slipjes.
Heel snel is de mand al vol.
Waar eens de knijpers fier en recht
was met lijn verbonden
hangen zij nu slapjes neer,
treurig in hun kleurigheid.
Afgedaald nu, krakend over de bruine banen
en hop! Om die mand met was gegooid,
bont en hoekig door elkaar.
Een schattende blik
naar een lussige doek:
daar vouwt zij met vaardige hand,
heen en weer
en nog een keer,
in lengte en breedte
de doek
en het één en het ander
met zichtbaar plezier.
Een laatste beweging,
een zacht gebaar
strijkt glad
het etiket
in de nek van een T-shirt.
Op stapels nu doeken
en sokken en
hemdjies en trui.
De kast in de spullen,
nog even een glimlach,
de was is gedaan.

Cornelia Doornekamp

cornelia.art11@gmail.com

STIJL MUSEUM FOUNDATION

Hans Christiaan Peters - Eefde

Museum STIJL Eefde

DOOR HANS CHRISTIAAN PETERS - Eefde

Museumhouder

- VAN GALERIE NAAR MUSEUM -

Van Galerie Stijl naar STIJL Museum Foundation

Van 1989 tot 2025 - van 2025 tot ...

Nadat ik, Hans Christiaan Peters, van 1975 tot 1981 aan de kunstacademie, de AKI-Academie voor Kunst en Industrie te Enschede, afstudeerde in de richtingen architectonische- en monumentale vormgeving, ben ik te werk gegaan als interieurarchitect en kunstenaar.

Graag wilde ik ook een winkel in hedendaagse kunst en vormgeving.

Mijn ouders hadden toen een klassieke woninginrichting en stoffeerderij, ik had dus een voorbeeld op interieur gebied, maar wilde het wel wat moderner.

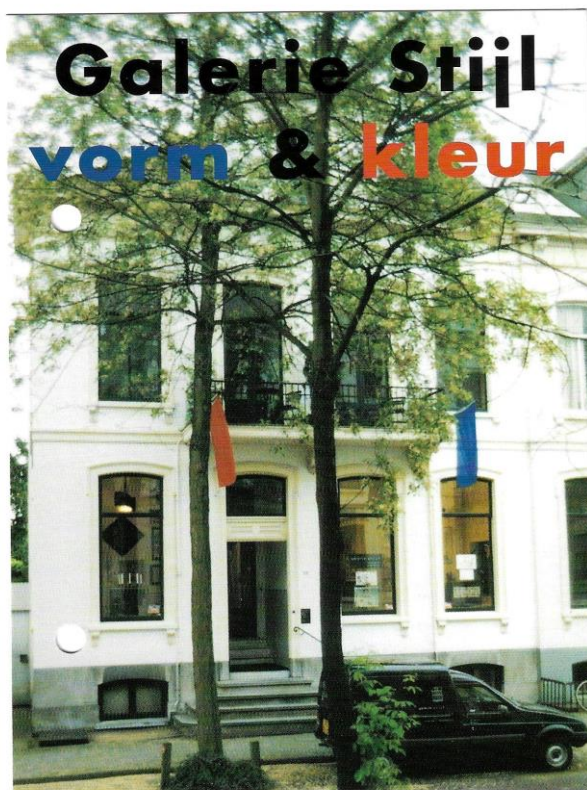
In 1989 was het zo ver en startte ik, met hulp van mijn nicht Etta Adriaanse een galerie voor hedendaags kunst en interieuraccenten onder de naam Galerie Stijl, de naam was een verwijzing naar 'De Stijl' en de kunst was dus abstract.

De galerie was gevestigd in Arnhem-centrum.

Na enkele jaren werd toch de verkoop van abstract werk steeds moeilijker en besloten wij breder te worden en ook andere stijlen van kunst te laten zien.

Ik richtte toen stijlkamers in, per kamer was er dus een andere stijl in kunst te zien, maar altijd ook abstract werk.

Dit heb ik in de locatie Parkstraat Arnhem en later ook locatie Hoflaan Arnhem gedaan.

Galerie STIJL in Arnhem
aan de Parkstraat

Toen Etta Adriaans haar vaste baan inruilde voor meer vrije tijd besloten wij beiden op een nieuwe locatie een grotere galerie te gaan beginnen met een grote beeldentuin en weer terug te gaan naar de oorsprong, abstract werk met een voorkeur voor geometrie. In 2018 was e.a. gerealiseerd op een nieuwe locatie aan de Zutphenseweg in Eefde bij Zutphen. Het voormalig terrein [bijna 4000m²] van tuincentrum KAWI uit de tijd van de vorige eeuw [1972-1998] bood ons ruimte om naast onze bestaande expositieruimten in het gebouw ook een museumpaviljoen te bouwen, en enkele kunstgebouwtjes op het terrein te ontwikkelen.

Het terrein heeft een variatie aan bomen en planten, een waar arboretum. Tot op heden doet het arboretum dienst als beeldentuin

'Staal 16' van Carl Möller

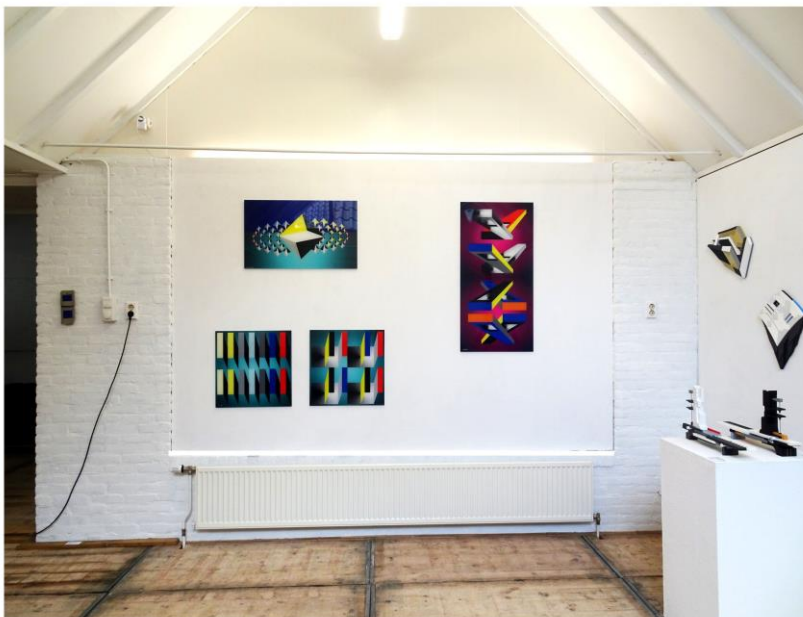

Marja Verhage - Stijlcollectie -

In 2024 bestond de galerie 35 jaar en dachten wij hoe gaan wij nog door ... eigenlijk een mooie tijd om met de galerie en dus de wekelijkse openingstijden rond en in het weekend te stoppen.

In 2012 heb ik de Stichting Stijl Foundation opgericht, een stichting voor abstract werk van overleden kunstenaars met een voorkeur voor geometrie. In de toen afgelopen jaren overleden er enkele kunstenaars en ik merkte dat er door de nabestaande vaak niets meer met het werk gebeurde en het in een opslag belandde, helaas en dacht daar moet ik eens wat aan doen.

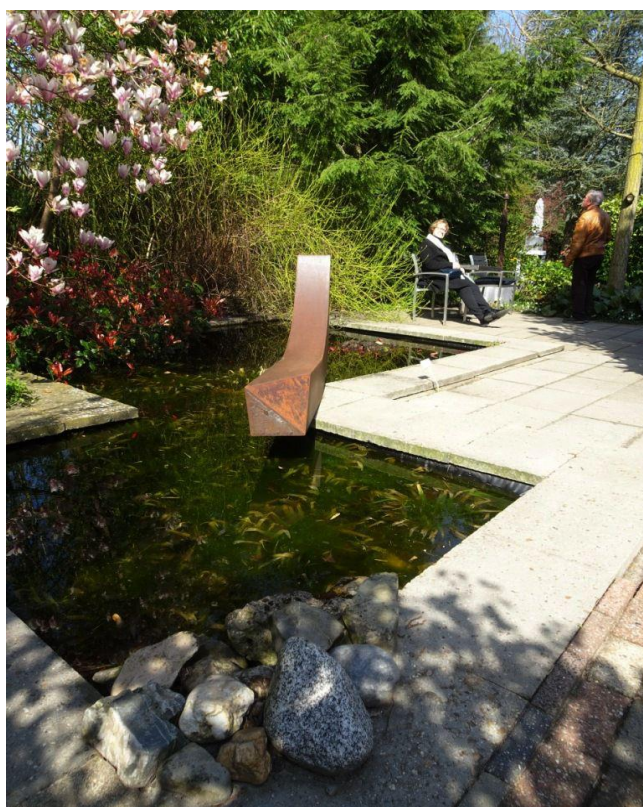

In 2012 werd kunstenaar Roel Rolleman ziek en zou gaan overlijden. Hij bedacht toen wat moet ik met mijn werk en liet bij de notaris vastleggen, dat al het werk bij mij en een gezamenlijke vriend terecht zou komen.

Dat vonden wij beiden geen goed idee en hebben met hem nog kunnen overleggen dat ik een stichting zou oprichten, waar het werk van hem in zou kunnen, tevens het werk van andere overleden kunstenaars en zo is de Stijl Foundation ontstaan.

Start Museum

Nu in 2025 starten wij een nieuwe formule en gaan wij verder als museum: S T I J L MUSEUM-ARBORETUM en laten wij wisselend in 5 lange weekenden, de maanden mei t/m september, onze eigen Stijl Collectie kunst en vormgeving zien en tevens werk uit de Stichting Stijl Foundation. Natuurlijk doet ons verscholen arboretum ook weer mee en zijn daar beelden te zien. Een nieuw begin, voor ons meer vrije weekenden na 35 jaar en toch blijft deze mooie abstracte kunst en de tuin te zien voor belangstellenden.

info@stichtingstijlfoundation.com

www.stichtingstijlfoundation.com

Lineke vertaalt haar gedichten in het Frans voor een bundel met meer dan 200 gedichten

Zeereis

te voet, per trein, per boot
onder zeil
onder nachtzon
slaan golven tussen twee werelden
waar waterklanken worden gehoord
gulle golven, die zonder pardon

geschreven namen
op beslagen ramen
wegspoelen in woeste nacht

nieuwe stromingen
broodnodig
voor zeelieden

voor schilders
voor de mantelmeeuw
die gekscherend op zijn voedsel wacht

het doek zout
zeilen worden gestreken
het werk vol kleur volbracht

de mantelmeeuw lacht
reist zonder koffers, zonder geld
slaat slechts zijn vleugels uit
om gelukkig te zijn

Voyage en mer,

en train, a pied, en bateau
sous la voile
sous le soleil de la nuit
les vagues se brisent entre deux monde
ou les sons de l'eau se font entendre
les vagues généreuses, qui sans pardon
effacent

des noms écrites
les survitres embuées
inondant la nuit teroce

de nouveau mouvements
indispensable
pour les marins

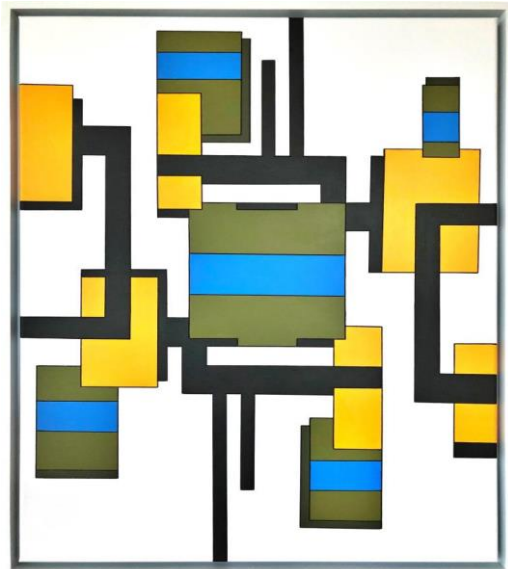
pour les peintres
pour le goéland marin
qui attend sa nourriture en raillant

la toile est salée
les voiles sont affalées
le travail, accompli en couleurs

le goéland marin s'amuse
il voyage sans valise, sans argent
il bouge seulement ses ailes
cela suffit à le rendre heureux

De geometrie van emotie

Riekje Lammers - Constructivisme

Riekje Lammers – Broken Patterns

DOOR RIEKJE LAMMERS - Heerde

beeldend kunstenaar

De geometrie van emotie: mijn werk als kunstenaar

Elke penseelstreek begint met een berekende intentie, een lijn die een ruimte afbakt, een vlak dat betekenis krijgt in verhouding tot de rest. Mijn werk als kunstenaar is een zoektocht naar harmonie tussen vorm, kleur en structuur, geworteld in de principes van het constructivisme. Ik schilder met acrylverf, een medium dat me de mogelijkheid geeft om gelaagdheid en precisie te combineren, om op te bouwen en te verfijnen.

Geometrische abstractie

Geometrische abstractie is de kern van mijn visuele taal. Mijn doeken zijn composities waarin symmetrie en herhaling elkaar versterken, waarin lijnen de blik van de toeschouwer sturen en vlakken ritmisch met elkaar in dialoog gaan. Ik streef naar een evenwicht tussen dynamiek en stabiliteit, tussen rationele ordening en emotionele expressie.

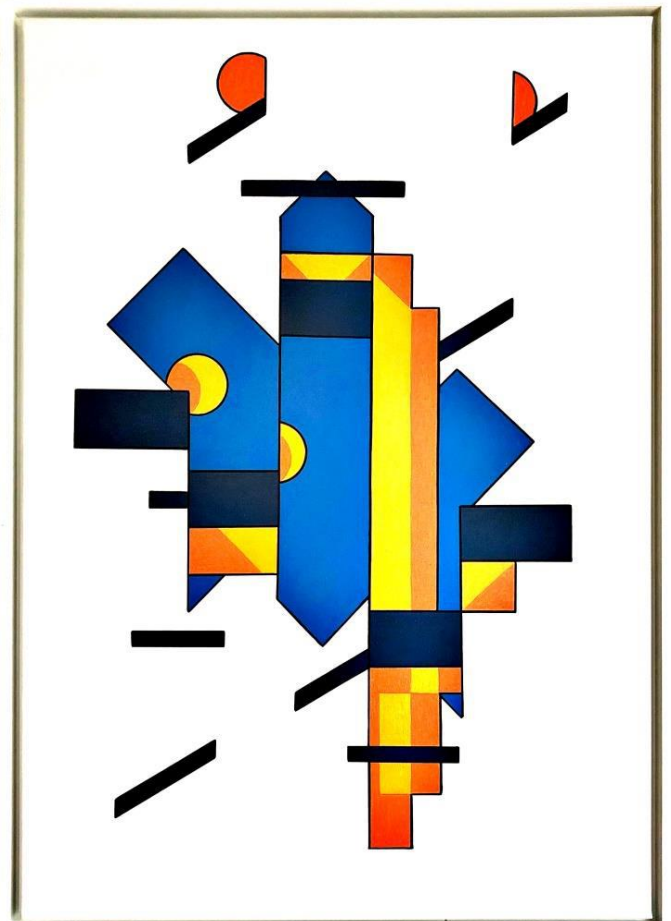
Inspiratiebronnen

Mijn inspiratiebronnen liggen bij de pioniers van de avant-garde: El Lissitzky, Giacomo Balla, Wassily Kandinsky, Lyubov Popova, Nikolai Suetin en Alexander Wesnin. Hun werk, gekenmerkt door een revolutionaire benadering van vorm en ruimte, leert me hoe compositie kan functioneren als een architectuur van het platte vlak. Ik bewonder de manier waarop zij visuele systemen creëerden waarin kunst en ontwerp samensmolten, waarin schilderkunst niet louter een expressiemiddel was, maar een kracht die de maatschappij kon hervormen.

Wanneer ik een nieuw werk begin, is mijn proces zowel analytisch als intuïtief. Ik start met schetsen en digitale studies, waarbij ik experimenteer met verhoudingen en contrasten. Vervolgens breng ik de eerste lagen acrylverf aan, bouwend aan een structuur die in balans blijft terwijl ik complexiteit toevoeg. Elke toevoeging – een lijn, een kleurvlak, een subtiele schaduw – verandert de dynamiek van het geheel en vraagt om een heroverweging van het samenspel tussen de elementen. Kleur speelt een cruciale rol in mijn werk. Ik kies mijn paletten met zorg, rekening houdend met de energie die kleuren uitstralen en hoe ze elkaar beïnvloeden. Soms zijn mijn werken gedurfd en contrastrijk, andere keren subtiel en harmonieus. Maar altijd is er een onderliggende logica, een ritme dat de compositie samenbindt.

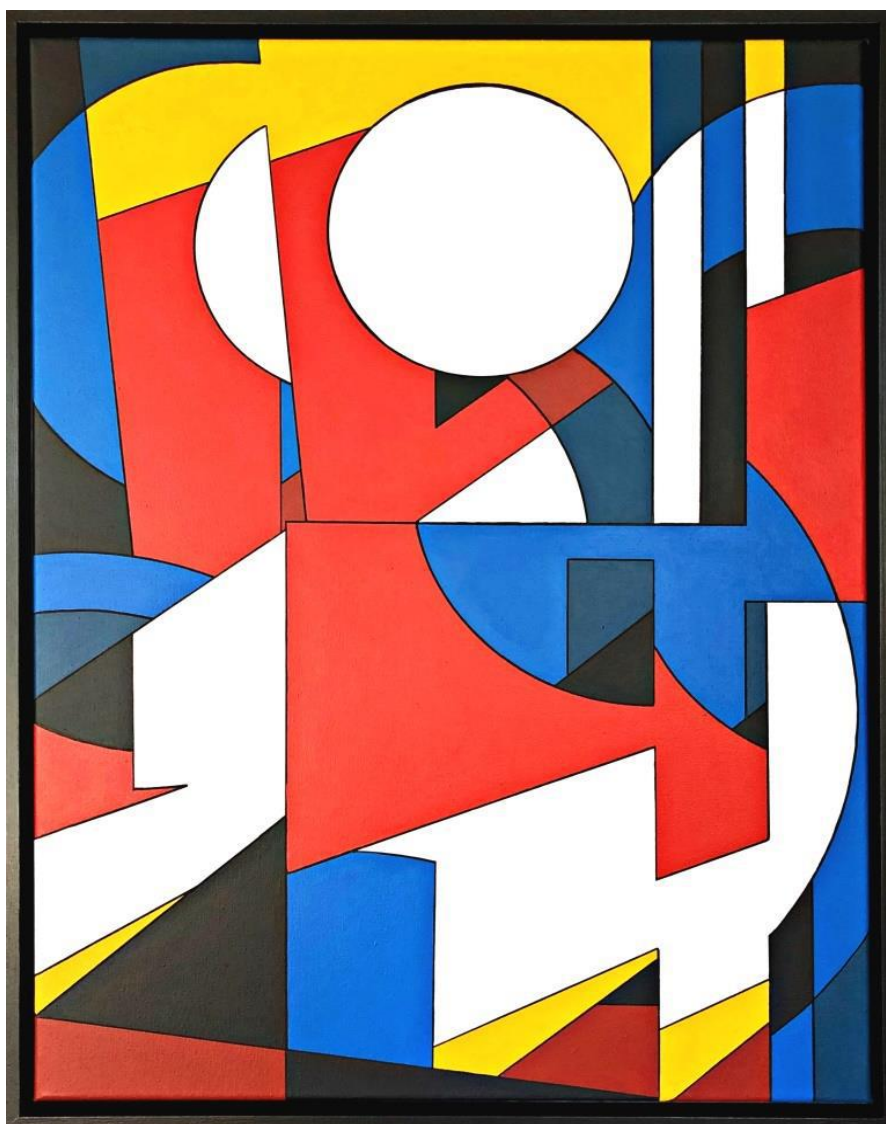
Riekje Lammers - Rhythm of Shapes

Geometric balans

Artistieke reis

Mijn schilderijen zijn geen representaties van de werkelijkheid, maar constructies van een eigen visuele orde. Ze nodigen de toeschouwer uit om patronen te ontdekken, om te verdwalen in de interactie van vormen en om een persoonlijke interpretatie te vinden in de abstractie. Mijn kunst is een dialoog tussen het gestructureerde en het spontane, tussen het intellect en de intuïtie. In een wereld vol visuele prikkels zoek ik naar helderheid en precisie. Mijn doeken zijn een uitnodiging tot reflectie, een moment van overweging in een dynamisch samenspel van lijnen, vlakken en kleuren.

Riekje Lammers - Shapes Game

Mijn werk is een voortdurende ontwikkeling, een onderzoek naar de grenzeloze mogelijkheden van geometrie en abstractie, een eerbetoon aan de kunstenaars die mij voorgingen en een stap vooruit in mijn eigen artistieke reis.

DE INVLOED VAN GERRIT RIETVELD in mijn jonge jeugd - monica maat

DOOR MONICA MAAT – LELYSTAD

beeldend kunstenaar - dichteres

Na de Franse schilder Monet had de Franse schilder Cezanne in mijn jonge jeugd mijn uitgesproken voorkeur. Prachtig vond ik het. Ik droomde er veelvuldig bij weg want ik was behoorlijk slechthorend en daarom helemaal gericht op beelden. Altijd en eeuwig, echt waar, zat ik in de kunstboeken te bladeren, waarvan mijn vader het nodige in zijn boekenkast had staan. Vast en zeker wilde ik dat Franse land ooit bezoeken, zoals ik ook de kunstschaten van Italië ooit in het echt wilde zien en niet te vergeten en vreemd genoeg de rituelen, rondom de symbolische lijkverbrandingen die de ziel zuiveren, op Bali bijwonen. Behalve dat laatste is dat tot mijn grote geluk ook bewaarheid geworden. Vanaf mijn 13^e is de absolute voorkeur naast Mondriaan echter uiteindelijk overgegaan op mijn lievelingskunstenaar Gerrit Rietveld en laat ik nu de afgelopen jaren regelmatig exposeren in de modelwoning van Rietveld, het iconische pand in Utrecht dat momenteel wordt beheerd door Galerie Bos Fine Art en daarover nu gaat mijn verhaal.

De Rietveldstoel is ongetwijfeld bij u bekend. Over Gerrit Rietveld en zijn werk zijn talrijke boeken en artikelen geschreven. Maar natuurlijk zijn niet alleen de meubelen en het Rietveld-Schröderhuis van Rietveld wereldberoemd, ook zijn ontwerpen voor sociale woningbouw en de woonblokken in Utrecht zijn wereldwijd bekend, zeker in

de architectenwereld. In een zo'n woonblok is de modelwoning te vinden die ligt aan de Erasmuslaan 9 in Utrecht.

Er worden regelmatig exposities georganiseerd door Galerie Bos Fine Art met werk van haar kunstenaars en de galerie werkt nauw samen met Ronald Willemsen van ASNOVA Architecture.

Op 2 minuten loopafstand ligt het Rietveld-Schröderhuis. Zowel het woonblok als het Rietveld-Schröderhuis zijn in opdracht van Truus Schröder gebouwd.

Gerrit Rietveld - woningen 1931-1934 - Erasmuslaan Utrecht. Nr. 9 is de modelwoning onder beheer van Galerie Bos Fine Art

Uit het interieurontwerp bleek dat Rietvelds kleurenpalet was veranderd. In plaats van primaire kleuren kregen de muren van de modelwoning pasteltinten.

Schröder en mijn jeugdige voorkeur

Van bushokje tot zomerhuis en van villa tot muziekschool en een kerk in Uithoorn, zeg nou zelf, Nederland is een openluchtmuseum voor het werk van Gerrit Rietveld. Daarbij staat het Rietveld-Schröderhuis in Utrecht, net als de Big Ben en de Eiffeltoren op de UNESCO Werelderfgoedlijst en zijn bekende stoel is te zien in musea over heel de wereld.

Rietveld-Schröderhuis in Utrecht

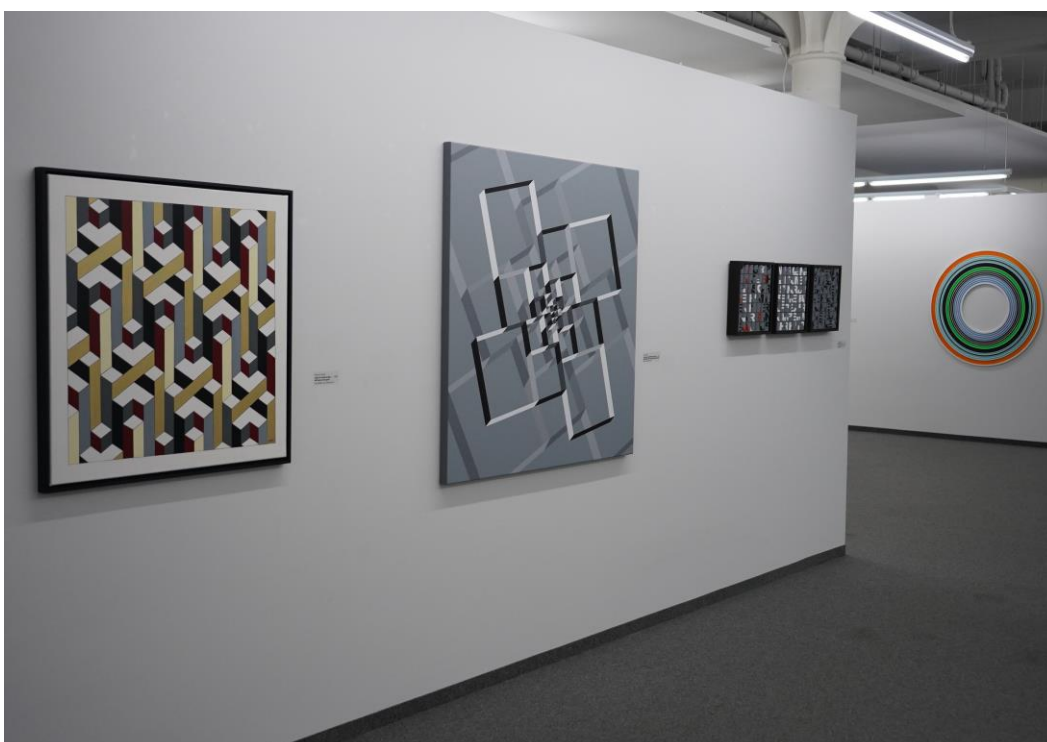
Geboren in Utrecht in 1888, leerde hij het vak van meubelmaker in de werkplaats van zijn vader, waar hij na de lagere school aan de slag ging. Hij verafschuwde de traditionele, massieve meubelen die daar werden gemaakt. **A**lhoewel veel later in de tijd doet het mij denken aan mijn eigen uitgesproken voorkeur als kind van een jaar of 13, toen ik de meubels van mijn lieve oma in de deftige zondagskamer, toen nog gebruikelijk, zo lelijk vond en ik steevast met mijn neus op de ramen gedrukt, etalages bekeek met strakke meubels van Pastoe [opgericht in 1913 in Utrecht] en prachtige gordijnen van Ploegstoffen. [De Ploeg, als weverij opgericht in 1923 en in de jaren '50 bekend als voortrekker van 'Goed Wonen'] Ik was er niet weg te slaan. Ik voelde mij heel gelukkig, als mijn vader zaterdagmiddags, 's morgens moest er nog gewerkt worden, uitgebreid met mij winkelde langs de talrijke artistieke woning-inrichting winkels die Nijmegen en Arnhem in de jaren '50, begin '60 toen wonderwel bezat. Opgegroeid dichtbij de puinhopen van het in 1944 gebombardeerde centrum van Nijmegen woonden we als gezin nog bij mijn oma in huis. Ik droomde van een heel huis met eigen kamer, ingericht met een strak metalen toilettafeltje in rood en zwart en een metalen bureau van Pastoe, met een metalen Pastoe kruk. En mijn vader had in geval van een eigen huis een Mart Visser bank [in 1960 ontworpen] op het oog. Op mijn 13e werd dit verwezenlijkt. De metalen Pastoe kruk gebruik ik overigens nog steeds. En verder schilderde mijn vader alle muren in ons nieuwe huis in Ploegstofpatronen en kleuren. We werden wat dat betreft spraakmakend in de buurt. Maar goed, dat terzijde, terug naar Gerrit Rietveld.

In 1911 trouwde Rietveld met de verpleegster Vrouwgjen Hadders [1883-1957] en kregen ze zes kinderen. In 1917 opende hij zijn eigen meubelmakerij in Utrecht. Maar tussen Rietveld en zijn vrouw trad geleidelijk aan verwijdering op, deels doordat hij uit de gereformeerde kerk trad en omdat hij Truus Schöder-Schröder had leren kennen,

Gerrit Rietveld

een binnenhuisarchitecte en weduwe, [van advocaat Schöder] waarmee hij een levenslange intieme relatie kreeg en intensief ging samenwerken op het gebied van architectuur en woninginrichting, waarvoor hij lessen had gevolgd bij zijn leermeester architect Piet Klaarhamer en technisch tekenen en stijl- en ornamentleer bij architect P.J Houtzagers. Een vriend van Rietveld adviseerde hem contact te zoeken met Theo van Doesburg, die als hoofdredacteur het tijdschrift voor moderne kunst *De Stijl* had opgericht. Verschillende meubelstukken werden daarna met toelichtende teksten van Rietveld in het tijdschrift gepubliceerd.[Bron: tijdschriften van De Stijl bij DBNL, Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren. Voor wie zich verder wil verdiepen zie: [Inhoudsopgave van De Stijl 1 1917-1920 - DBNL](#)]. Rietvelds eerste experimentele meubels waren overigens nog onbeschilderd en bruin van kleur.

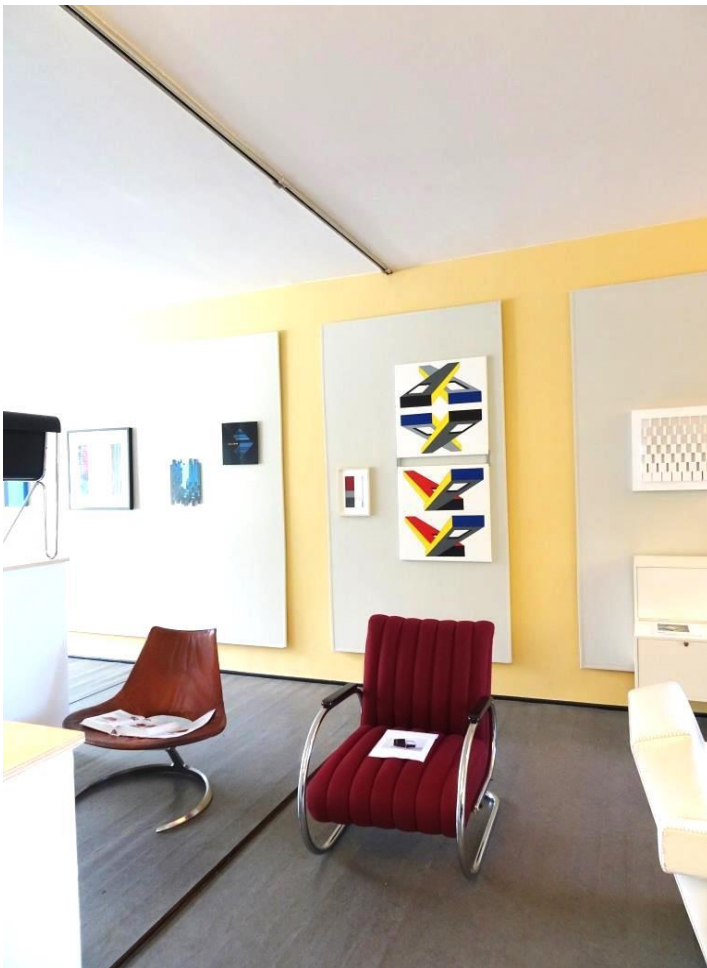
Links: Geometrisch werk : Optical mathematics with gray and gold

Monica Maat

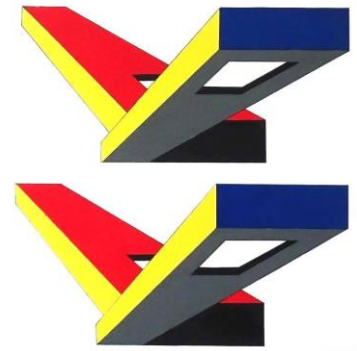
**Museum Messmer
Riegel am
Kaiserstuhl**

**Genomineerd voor de André-Evard-Preis.
De belangrijkste Europese prijs voor haar inzet voor geometrische en constructieve kunst**

Hoe dan ook, Kunststroming *DE STIJL*, [1917] was ontstaan met o.a. de kunstenaars Theo van Doesburg en Bart van der Leek en Gerrit Rietveld was een belangrijke verkondiger van de opvattingen van *De Stijl*, waarin functionaliteit, eenvoud en primaire kleuren centraal stonden. Rietvelds opvattingen over de kunst komen hier duidelijk naar voren. "Zitten is een werkwoord, als je moe bent ga je maar liggen". Zo reageerde Rietveld op kritiek dat zijn stoel niet comfortabel zat. Na alles wat ik gelezen heb over Rietveld en Truus Schöder, constateer ik al met al dat zij er een tamelijk Spartaanse opvatting en levenswijze op na hielden. Zelf heb ik meubels gemaakt naar eigen ontwerp, waaronder kerkmeubels, die ik absoluut niet vind zitten, maar duidt ze aan als 'niet functionele meubelen'. Nou ja, de kerkbanken in de gereformeerde kerk in Nijmegen vond ik na een uur kerkdienst ook niet echt fijn zitten als kind. Ik weet nog dat er kussentjes werden meegenomen. Wel heb ik voor de herdenking van 100 jaar Bauhaus in 2019 geprobeerd een beter zittende z.g. Bauhaus stoel te maken. Voor een afbeelding van deze stoel en om te zien hoe deze tot stand is gekomen kunt u klikken op: [Monica Maat - 100 jaar BAUHAUS in 2019](#)

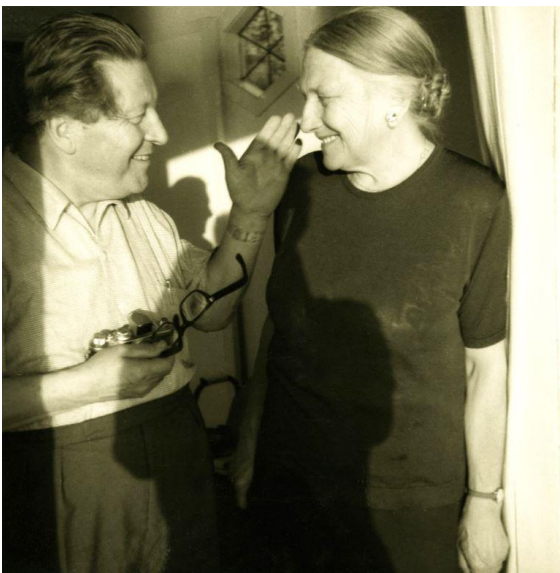
Monica Maat - werk in de modelwoning van Rietveld

Monica Maat - Bauhaus stoel. De rugleuning is verstelbaar gemaakt

Het Rietveld Schröderhuis ontwierp Rietveld in 1924 in nauwe samenwerking en in opdracht van Truus Schröder. Eigenlijk was het helemaal niet de bedoeling om dit huis te ontwerpen. Truus had Rietveld ingeschakeld met het verzoek om een geschikt huis voor haar gezin te vinden in Utrecht, maar toen dat niet gevonden werd ontstond

het idee om een stuk grond te kopen, maar dat was toen al geen eenvoudige zaak in Utrecht. Truus sprak met Rietveld af dat ze beiden op een zondagmiddag apart van elkaar naar een stuk grond zouden zoeken. Wie schetst hun verbazing, beiden kwamen ze met hetzelfde stuk grond aan. Niet meteen het handigste stuk grond en het werd toentertijd meer als een plasweide gebruikt, maar nood breekt wet. Truus had wel een paar stelregels: zo moest o.a. alle huisraad eigenlijk in twee grote koffers passen. "Je bent dan van een heleboel af, een heleboel zorgen, een huis... alles uit één stuk, één lichtbron, één waterbron", hoor je haar vertellen in het audiomateriaal van het Centraal Museum van Utrecht tijdens een interview uit 1983. Het kwam op soberheid aan, iets waar Rietveld zeker voor te porren was. Volgens mij is dit het minimalisme ten top en was Truus ook daarin haar tijd vooruit, want zo iets noemt men heden ten dage ook wel 'ontspullen'! Ik geloof niet dat het mij zou lukken. Ik verzamel ongeveer alles van en op papier. Boeken, ordners vol aantekeningen, tekenmappen en kasten vol ontwerpen voor de komende 100 jaar vrees ik. Nee, ik leef erop, ik eet ongeveer alle soorten papier maar ik dwaal ten tweede male af. Terug naar Truus Schröder nu.

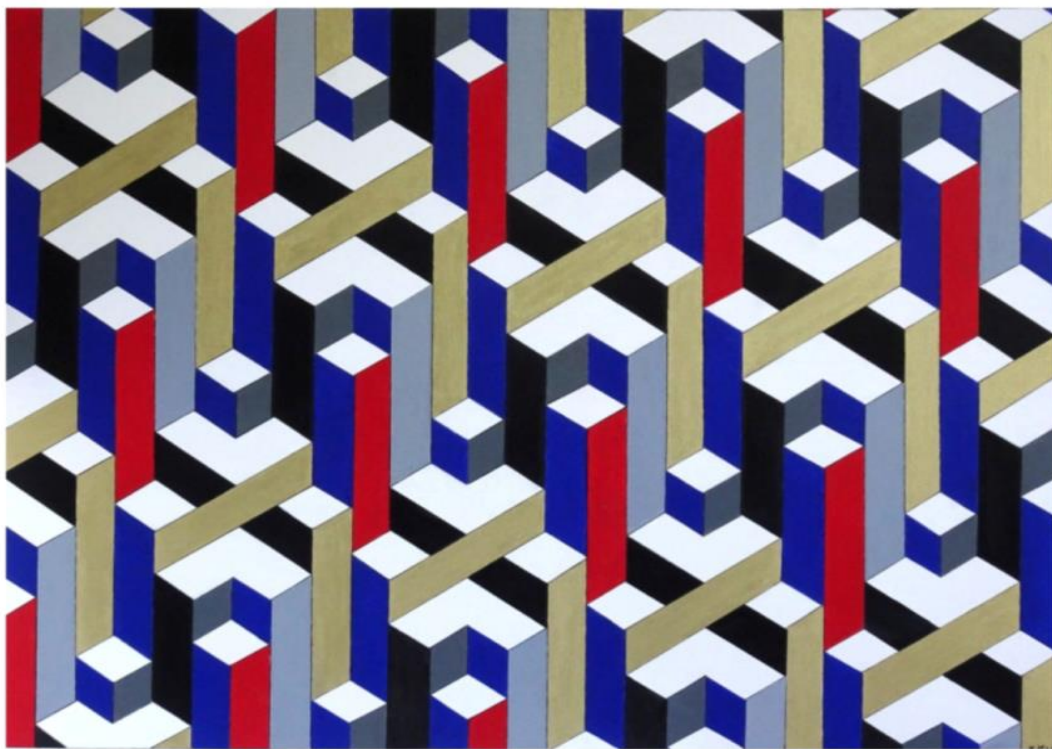
Iedereen kent het Rietveld Schröderhuis maar wie was Truus Schröder [geboren Schröder] ? Journalist Jessica van Geel schreef een boeiend en prachtig boek over deze vrouw. Een binnenhuisarchitecte, met wie Rietveld meer dan veertig jaar een grotendeels geheime relatie had. Een vrouw die veel voor de carrière van Rietveld betekende. Ze is geboren in 1889 in Deventer en kwam uit een welgesteld Katholiek zakenmilieu. Ze las veel en was op zoek naar vrijheid.

Truus Schröder en Gerrit Rietveld in 1963 [foto: Groene Amsterdammer]

Ze trouwde in 1911 met advocaat Frits Schröder. Er waren conflicten, maar er was geen openlijke breuk. Toen haar man in 1923 overleed, kon ze eindelijk gaan wonen en leven zoals ze dat zelf wilde. In 1911 vond de eerste ontmoeting plaats tussen Truus en Gerrit. Toen de vrouw van Gerrit Rietveld overleden was [1957] is hij bij Truus ingetrokken in zijn zelf ontworpen huis. Ze waren toen in de zeventig. Het is altijd duidelijk geweest dat Rietveld niet bij zijn vrouw zou weggaan en dat was ook niet wat Truus wilde. Truus vertelt daarover [in het audiomateriaal van het Centraal Museum van Utrecht tijdens een interview uit 1983] dat Gerrit het huis helemaal niet zo prettig vond. "Het was hem te gecompliceerd met al die schuifschotten, hij wist niet eens hoe ze werkten", zegt Truus lachend. Volgens Truus was er eigenlijk geen huis waar Gerrit zich wel prettig in voelde. De kern was volgens haar: soberheid en niet geleefd worden en leven met zo min mogelijk spullen.

Volgens architect Bertus Mulder, [1929] korte tijd oud collega van Rietveld lunchte hij met een glas water en een krentenbol. Op de vraag wat er zo vernieuwend aan het werk van Rietveld is, antwoord Bertus Mulder: "Hij was zo fanatiek bezig met iets waarvan hij vond dat het de ruimte intact moest laten. Dat zie je bij niemand anders". [Uit: de Podcastserie: GERRIT | een serie met verhalen over Rietveld [2018].

Er valt nog eindeloos veel te vertellen over Rietveld en zijn werk en niet te vergeten over de invloed van Truus, die m.i. nog steeds wordt onderbelicht. Maar met bovenstaand antwoord van architect Bertus Mulder lijkt het mij voor nu een goed moment om dit verhaal af te sluiten.

Monica Maat - Optical Mathematics with red and blue

BOUDEWIJN RIKMENSPOEL - BEESD

Dichter - Theaterspeler - garagehouder

Boudewijn Rikmenspoel is dichter, voordrachtskunstenaar, vertaler en garagehouder van Citroën klassiekers met als specialisatie Deux Chevaux . Daarnaast speelde hij mee in producties van Theatergroep Flint, waar hij ook teksten voor aanleverde.

Als kind speelde hij al graag met autootjes én met woorden. Als Dichter noemt Boudewijn zich BEHR en neemt hij deel aan poetry slams en landelijke optredens.

Inspiratiebronnen van Boudewijn zijn o.a.

Arthur Rimbaud

Jacques Brel

Gerard Komrij

Er droomt een dag voorbij

Er droomt een dag voorbij
Het laat zijn sporen na
Weldra dansen honden op de busbaan
Er zingen wieder knaben voor mij
Geel zwart poetst de tegelspreuk
Harder de wandelaar in avondjurk
De luiaard trapt traag de trappers
Valt net niet om de beukenboom
Die sloom wat wiegelt in de wind
Er bestaat niets zo vies als appelsap
Na een begrafenis alwaar de gedragen kist
Roze geschilderd is van de gevallen soldaat
Het zou vrede moeten zijn
Maar daar hebben we het geld niet voor

Behr Rikmenspoel
Eefde 23-6-2024

A day dreams by

A day dreams by
It leaves its mark
Soon dogs will be dancing on the bus lane
There are guys singing to me
Yellow black polishes the tile spell
Harder the walker in evening dress
The sloth kicks the pedals slowly
Just doesn't fall around the beech tree
It sways lazily in the wind
There is nothing as disgusting as apple juice
After a funeral where the coffin is carried
Painted pink for the fallen soldier
It should be peace
But we can't afford that

BEHR 30-7-2024
Le Breuil - Frankrijk

BOUDEWIJN RIKMENSPOEL

BEESD

Dichter
Theaterspeler
Garagehouder

WIE VERRAADT

DE JUDASKUS

Wie draagt het wapen

Wie draagt het wapen
Wie vangt de klappen
Wie zal huilen
Wie zal winnen
Wie ligt wakker
Wie schrikt wakker
Wie schreeuwt
Wie verraad
Wie niet
Wie blijft
Wie wordt afgelegd
Wie opgebaard
Wie loopt weg
Wie zwijgt
Wie staart
Wie baart het bloed
Wie wil
Wie
Waarom
Waarom

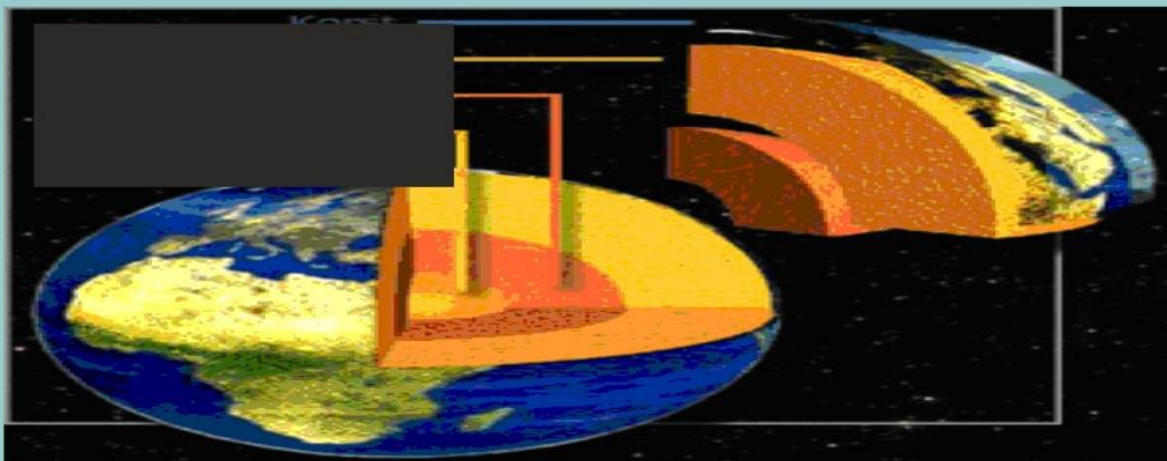
Behr

Beesd 23-5-2024

Vormgeving en layout **monica maat**

www.monicamaat.nl

over **K**unst geschreven

en **g**esproken . . .

monica maat ©

Kunstuitleen
elystad | Galerie
K U N S T W I N K E

ERIK BIJVANK - KUNSTUIITLEEN - LELYSTAD